

SLOVENSKÍ ŠTUDENTI A ERASMUS MOBILITA II

Analýza dotazníkov o mobilite
študentov vysokých škôl (2010-2013)

Erasmus
Analýza
Mobilita
Erasmus
Analýza

SLOVENSKÍ ŠTUDENTI A ERASMUS MOBILITA II
Analýza dotazníkov o mobilite študentov vysokých škôl (2010-2013)

Publikácia bola podporená z programu Európskej únie Erasmus+. Reprezentuje výlučne názor autorov a Európska komisia ani Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR nezodpovedajú za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

OBSAH

Úvod.....	4
I. Obdobie pred vycestovaním	5
1. Funkcia koordinátora mobilit na vysokej škole/fakulte.....	5
2. Pomoc zo strany koordinátora z pohľadu študentov.....	5
3. Zmluva o štúdiu (Learning Agreement)	7
4. Možnosti štúdia a výber študijných predmetov na zahraničnej vysokej škole.....	7
5. Istota o uznaní kreditov pred vycestovaním.....	8
6. Súhrnné zhodnotenie obdobia pred vycestovaním	9
7. Postrehy respondentov.....	10
II. Obdobie počas pobytu na zahraničnej vysokej škole	12
1. Kontakt s domácou vysokou školou.....	12
2. Priebežné informovanie vyučujúcich o študijnom pobyte	12
3. Zmeny v zmluve o štúdiu počas študijného pobytu.....	12
4. Priebežné písomky, eseje alebo seminárne práce na domácej vysokej škole.....	12
5. Osobná účasť na študijnom procese na domácej vysokej škole napriek pobytu v zahraničí ...	12
6. Predĺženie mobility	13
7. Navýšenie grantu	13
8. Postrehy respondentov.....	13
III. Obdobie po návrate zo študijného pobytu	17
A. Proces uznávania kreditov.....	17
1. Uznanie kreditov zo zmluvy o štúdiu a mimo nej	17
2. Procedúra uznávania kreditov	18
3. Kredity za jednotlivé predmety.....	19
4. Potreba predĺženia skúškového obdobia.....	20
B. Štatistika uznávania kreditov	21
1. Dĺžka študijného pobytu v zahraničí v mesiacoch	21
2. Počet kreditov získaných v zahraničí.....	22
3. Počet uznaných kreditov.....	22
C. Návrhy respondentov na zlepšenie	24
Záver	29
Príloha 1 – Úplné znenie online dotazníka.....	33

Úvod

V roku 2010 realizovala Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania v spolupráci s Národným tímom bolonských expertov prieskum využívania Erasmus mobility a jej uznávania.¹ Keďže výsledky z roku 2010 neboli uspokojivé, rozhodla sa Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu zopakovať prieskum a zistiť, či sa v tejto oblasti situácia na slovenských vysokých školách zmenila, alebo je stále potrebné venovať zvýšenú pozornosť uznávaniu štúdia po absolvovaní mobility v zahraničí v rámci programu Erasmus+ a upozorňovať vysoké školy na stále sa opakujúce problémové oblasti mobility študentov.

Nový prieskum prebiehal v období od 7.10.2014 do 25.11.2014. Cieľovú skupinu tvorili slovenskí študenti, ktorí absolvovali študijný pobyt v zahraničí v rámci programu Erasmus v rokoch 2010-2013. Národná agentúra oslovila prostredníctvom on-line dotazníka celkovo 9114 študentov. 287 emailových adries bolo nefunkčných a návratnosť vyplnených dotazníkov bola 22,03%. Celkovo bolo na účely tohto prieskumu spracovaných 1943 dotazníkov.

Tak ako v roku 2010 aj v aktuálnom prieskume boli otázky rozdelené do troch tematických celkov - obdobie pred vycestovaním na študentskú mobilitu, obdobie počas štúdia na zahraničnej škole a obdobie po návrate zo študijného pobytu.

I. Obdobie pred vycestovaním na mobilitu

Cieľom prvej časti dotazníka bolo získať prehľad o tom, do akej miery sú študenti informovaní o existencii koordinátora mobility na svojej vysokej škole a fakulte, do akej miery im je koordinátor nápomocný v procese podávania prihlášky a prípravy na mobilitu, či je ich zmluva o štúdiu podpísaná v súlade s pravidlami programu a aký je stupeň ich istoty o uznaní plánovaných predmetov ešte pred odchodom na mobilitu.

II. Obdobie počas študijného pobytu na zahraničnej vysokej škole

Druhá časť dotazníka sa zameriava na priebeh pobytu študentov na zahraničnej vysokej škole. Otázky sa týkajú kontaktov, ktoré majú študenti so svojou domácou vysokou školou (koordinátorom, vyučujúcimi), prípadných zmien v zmluve o štúdiu a dodatočných povinností vyžadovaných od vyslaných študentov. Predmetom skúmania je tiež záujem študentov o predĺženie študijného pobytu a zvýšenie grantu.

III. Obdobie po návrate zo študijného pobytu

Tretia časť prieskumu pokrýva obdobie po návrate zo študijného pobytu na domácu školu. Jej cieľom bolo zistiť, aká je bežná prax pri uznávaní prinesených kreditov, či a aké boli povinnosti dodatočne kladené na študenta v súvislosti s uznávaním predmetov a nakoniec, aký je pomer medzi prinesenými a uznanými kreditmi.

Významnou súčasťou výsledkov prieskumu sú názory a komentáre respondentov, ktoré dopĺňajú kvantitatívne údaje a pomáhajú tak vytvoriť ucelený obraz o situácii v Erasmus mobilite v rokoch 2010 až 2013.

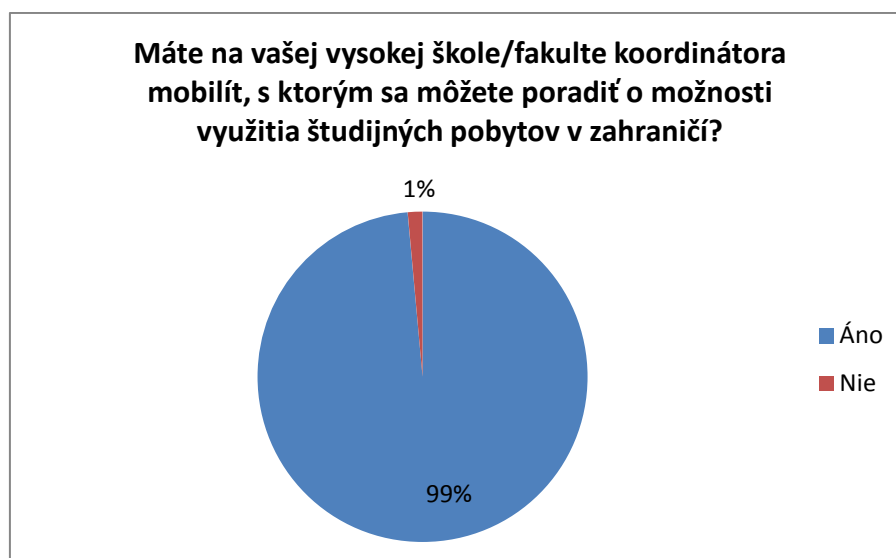
¹ http://web.saaic.sk/llp/sk/doc/rozne/Final%20Slovenski_studenti_a_mobilita_spracovanie_dotaznika.pdf

I. Obdobie pred vycestovaním

1. Funkcia koordinátora mobilit na vysokej škole/fakulte

Tak ako v roku 2010, aj v tomto prieskume študenti odpovedali, či sú informovaní o existencii koordinátora mobilit na ich fakulte alebo na rektoráte. 99% respondentov odpovedalo kladne, iba 1% vyjadrilo názor, že na ich vysokej škole nie je koordinátor, s ktorým by sa mohli poradiť o študijnom pobyte v zahraničí. Zopakoval sa pozitívny výsledok z prieskumu v roku 2010:

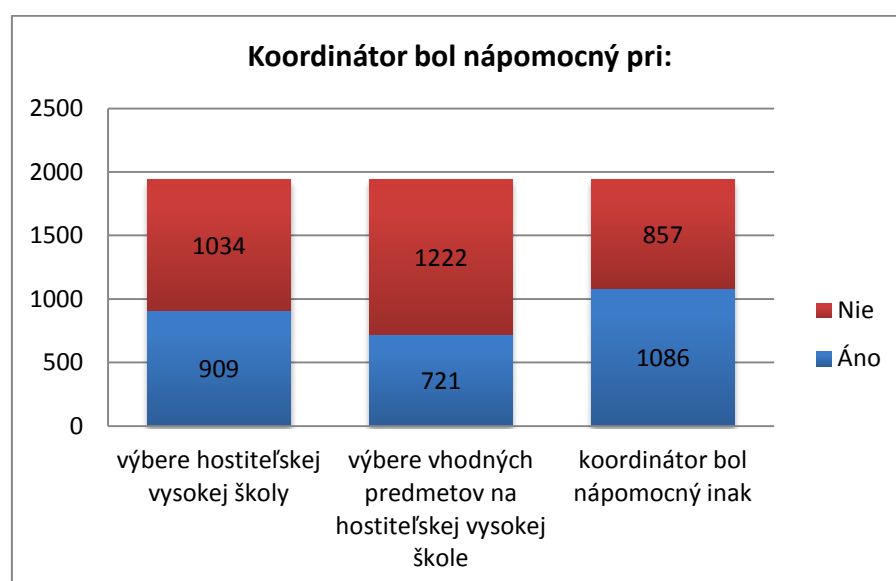
Graf 1:

2. Pomoc zo strany koordinátora z pohľadu študentov

Respondenti mali možnosť uviesť, v ktorých aspektoch im bol koordinátor mobilit nápomocný v období pred vycestovaním. Pri výbere zahraničnej školy pomáhal koordinátor 47% respondentov (909 respondentom) a pri výbere vhodných predmetov 37% respondentov (721). Inak nápomocný bol v prípade 56% respondentov (1086):

Graf 2:

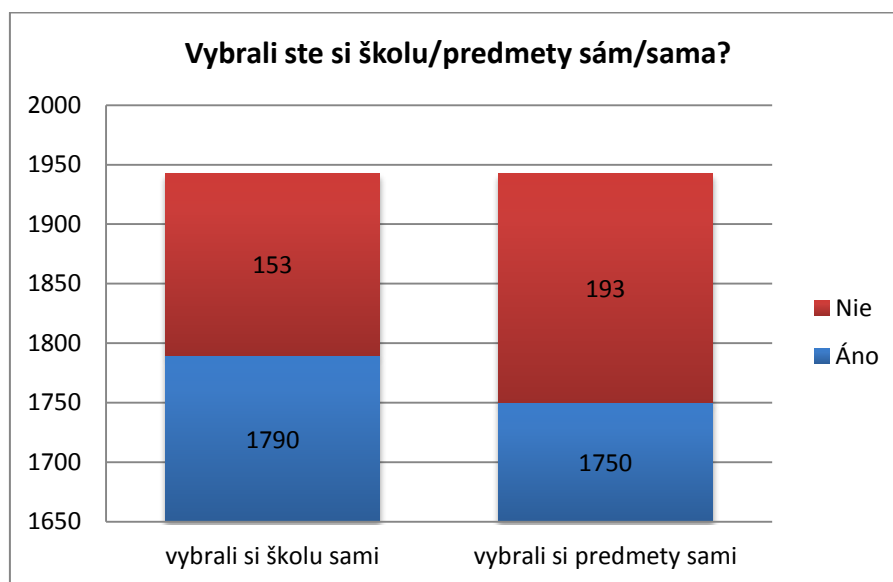

V porovnaní s rokom 2010 tu došlo k výraznému nárastu podielu pozitívnych odpovedí, že koordinátor bol nápomocný pri výbere školy (z 24% na 47%) a pri výbere predmetov (zo 14% na

37%). Dôvodom je pravdepodobne skutočnosť, že mnohí koordinátori už získali viacročnú skúsenosť s organizáciou mobility a dokážu študentom poskytnúť poradenstvo aj v týchto otázkach.

Na otázku, či si zahraničnú školu vybrali sami, odpovedalo kladne 92% respondentov (1790) a či si vybrali predmety sami, odpovedalo kladne 90% respondentov (1750). Keďže tieto údaje sú v miernom rozpore s odpoveďami na predchádzajúcu otázku, interpretovať ich možno tak, že študenti sa síce obracajú na Erasmus koordinátora, študijného vedúceho alebo prodekana pre štúdium so žiadosťou o konzultáciu pri výbere školy a vhodných predmetov, konečný výber však považujú za svoje vlastné rozhodnutie:

Graf 3:

Na otvorenú otázku, akým spôsobom im bol koordinátor mobility nápomocný, odpovedalo 789 respondentov (41% všetkých respondentov). Viac ako tretina uviedla, že im koordinátor pomohol s administratívnymi záležitosťami a približne jedna pätina vyzdvihla veľkú ochotu, osobný prístup a ústretovosť zo strany koordinátora pri riešení akýchkoľvek problémov. Ďalšie oblasti, ktoré respondenti uvádzali, i keď v menšom počte, bol výber predmetov a zahraničnej univerzity, poskytovanie všeobecných informácií o možnostiach štúdia v zahraničí, komunikácia so zahraničnou univerzitou, poskytnutie kontaktov na študentov, ktorí už mobilitu v zahraničí absolvovali, a pomoc s hľadaním ubytovania v zahraničí. Iba malý zlomok respondentov uviedol, že pomoc nepotrebovali alebo si väčšinu vecí riešili sami, resp. že im koordinátor nebol vôbec nápomocný:

„Koordinátor mi pomáhal v procese zariadenia všetkých potrebných dokumentov na vycestovanie na zahraničnú univerzitu.“

„Keďže koordinátor sa zúčastnil taktiež mobility, vedel čo všetko to obnáša, preto okrem dokumentových rád, nám poskytol aj tie praktické rady.“

„Koordinátor bol nápomocný pri všetkých nejasnostiach, problémoch, otázkach. dalo sa kedykoľvek o čomkoľvek poradiť mailom, telefonicky, či osobne. Maximálna ochota pomôcť.“

„Pri akomkoľvek probléme, ktorý nastal na hostiteľskej univerzite (zmena predmetov, zrušenie vybraných predmetov atď.). mi vždy veľmi ochotne a promptne pomohol.“

„Koordinátor ochotne pomáhal pri komunikácii s hostiteľskou školou, ktorá zo začiatku len ťažko reagovala na moje dotazy.“

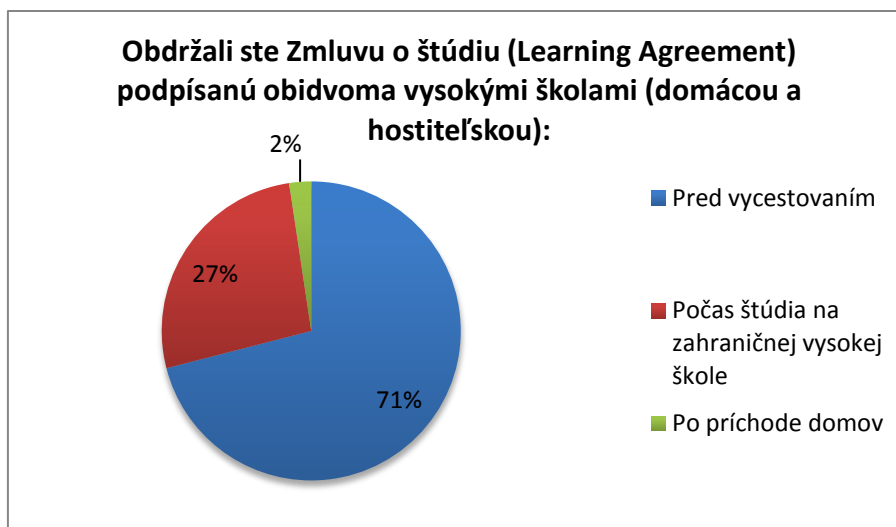
„Vďaka koordinátorke sme podpísali bilaterálnu zmluvu s univerzitou, o ktorú som mala konkrétny záujem.“

„Koordinátorka bola ochotná a schopná pomôcť v oblasti akýchkoľvek otázok, prípadne nám posunula kontakt na bývalých Erasmus študentov.“

3. Zmluva o štúdiu (Learning Agreement)

Zmluva o štúdiu predstavuje trojstranný dokument, ktorý podpisuje študent, domáca a hostiteľská vysoká škola ešte pred začiatkom mobility. O tom, do akej miery je toto pravidlo dodržiavané, vypovedali respondenti nasledovne: 71% respondentov uviedlo, že zmluvu o štúdiu mali podpísanú pred vycestovaním, 27% respondentov podpísalo svoju zmluvu o štúdiu až počas štúdia v zahraničí a 2% respondentov uviedli, že zmluvu o štúdiu podpísali po návrate na domácu vysokú školu:

Graf 4:

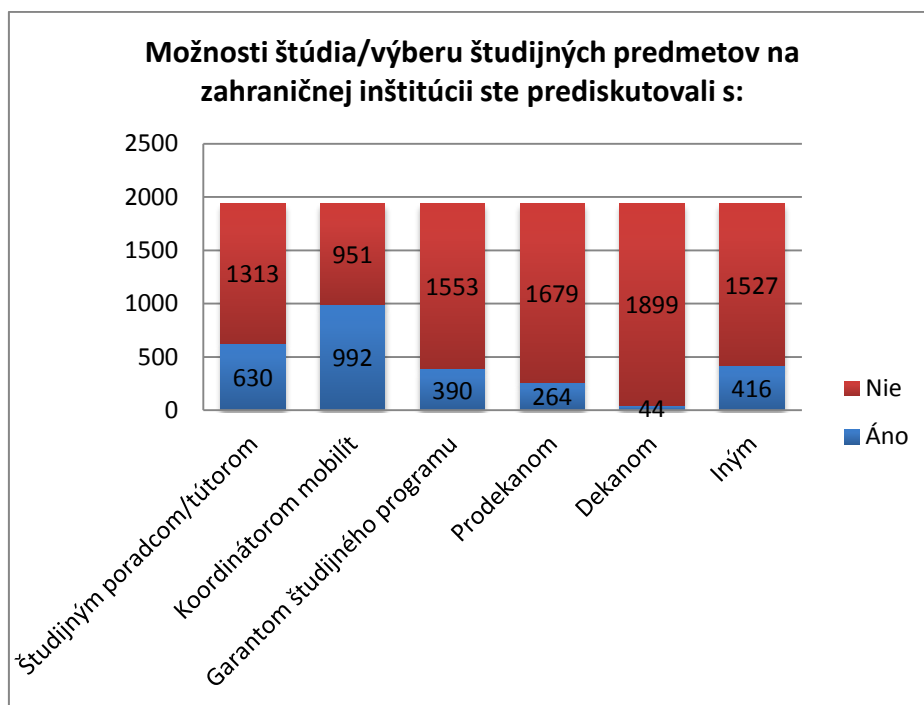

V porovnaní s rokom 2010 klesol počet zmlúv podpísaných pred odchodom (z 81% na 71%), ako aj počet zmlúv podpísaných až po príchode domov (z 3% na 2%) a vzrástol počet zmlúv podpísaných počas štúdia na zahraničnej vysokej škole (zo 16% na 27%). K tomuto nárastu došlo pravdepodobne tak, že respondenti sem priradili aj zmluvy, ktoré síce boli podpísané pred mobilitou, ale boli zmenené po príchode na zahraničnú vysokú školu. V opačnom prípade by bol pokles zmlúv podpísaných pred nástupom na mobilitu a nárast zmlúv podpísaných až počas štúdia v zahraničí veľmi zlým signálom.

4. Možnosti štúdia a výber študijných predmetov na zahraničnej vysokej škole

Už z prieskumu v roku 2010 vyplynulo, že študenti sa s otázkami o možnostiach štúdia v zahraničí a o výbere študijných predmetov na zahraničnej vysokej škole obracajú na zamestnancov vysokých škôl, ktorí pracujú na rôznych pozíciách. Ktorí z nich sú „najpopulárnejšími“, ukazuje nasledujúci graf. Najčastejšie študenti kontaktujú koordinátora mobilít (992 respondentov, 51%), nasleduje študijný poradca/tútor (630 respondentov, 32%), iní zamestnanci vysokej školy (416 respondentov, 21%), garant študijného programu (390 respondentov, 20%), prodekan (264 respondentov, 14%) a iba výnimočne študenti konzultujú mobilitu s dekanom (44 respondentov, 2%):

Graf 5:

5. Istota o uznaní kreditov pred vycestovaním

Kredity, ktoré študent získa za predmety stanovené v zmluve o štúdiu, by mali byť na domácej univerzite uznané automaticky a v plnej výške, bez dodatočných nárokov kladených na študenta. V rámci prieskumu sme zisťovali, koľko percent študentov malo istotu a presný obraz o tom, ktoré predmety a za akých podmienok im budú uznané.

52% respondentov uviedlo, že mali istotu, že po príchode im budú všetky predmety, ktoré sú dohodnuté v zmluve o štúdiu a za ktoré získajú kredity v zahraničí, uznané v plnej výške a bez dodatočných povinností. 25% vedelo, že niektoré predmety, aj keď dohodnuté v zmluve o štúdiu, im uznané nebudú. 23% respondentov neodpovedalo ani na jednu z uvedených možností otázok kladne, čo pravdepodobne znamená, že nemali pred odchodom v otázke uznávania žiadnu istotu, resp. nemali pred odchodom podpísanú zmluvu o štúdiu:

Graf 6:

Vysvetlivky:

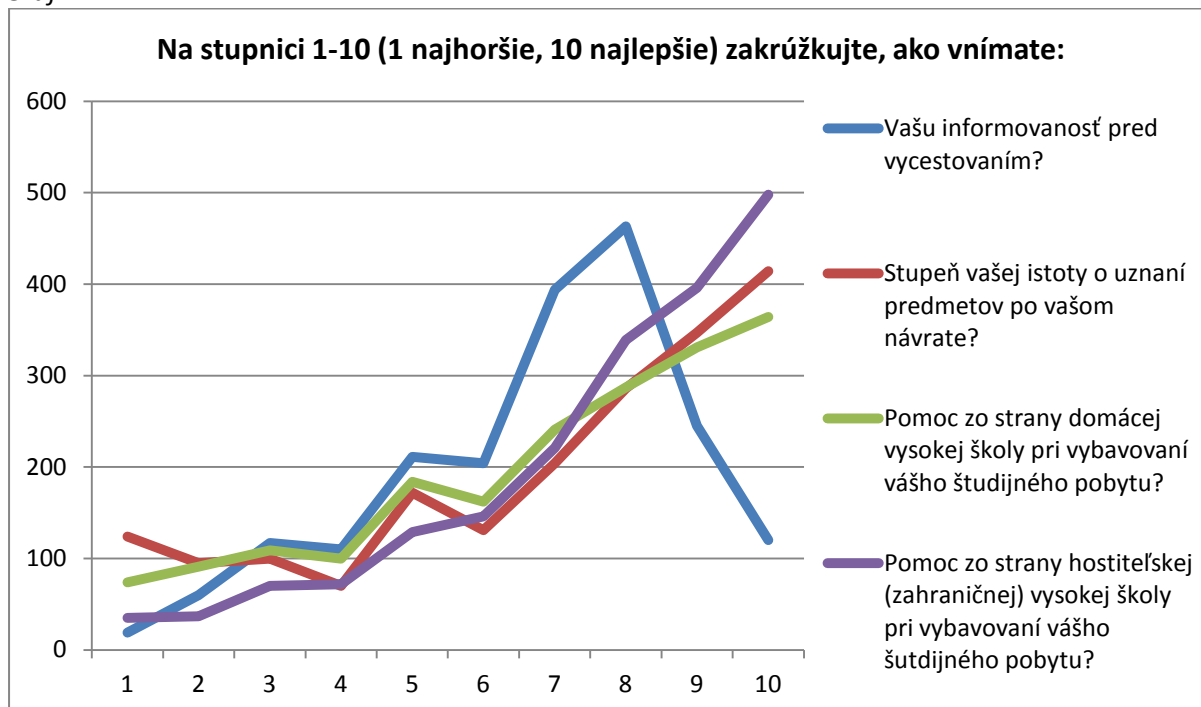
- A mali istotu, že po príchode vám budú všetky predmety dohodnuté v zmluve o štúdiu, za ktoré ste získali kredity v zahraničí, uznané v plnej výške a bez dodatočných povinností?
- B vedeli, že niektoré predmety, aj keď dohodnuté v zmluve o štúdiu, vám uznané nebudú?
- C ani jedno

V porovnaní s výsledkami prieskumu v 2010 sa situácia zmenila nasledovne: istotu o uznaní všetkých predmetov v zmluve o štúdiu malo viac respondentov (nárast z 41% na 51%) a istotu o neuznaní niektorých predmetov zo zmluvy o štúdiu malo približne rovnaký počet respondentov (minimálny nárast z 24% na 25%). Napriek tomu, že sa stav v porovnaní s rokom 2010 mierne zlepšil, nie sú výsledky uspokojivé. Stále zostáva vysoké percento študentov (takmer štvrtina), ktorí pred vycestovaním na mobilitu nemajú istotu v tom, čo im ich domáca vysoká škola uzná a čo nie.

6. Súhrnné zhodnotenie obdobia pred vycestovaním

Prieskum ponúka možnosť vytvoriť si obraz o informovanosti študentov pred vycestovaním do zahraničia a tiež o podpore, ktorú im poskytuje domáca a hostiteľská vysoká škola v tejto kľúčovej etape mobility. V nasledujúcom grafe možno navzájom porovnať štyri rôzne aspekty spokojnosti respondentov. Kým pomoc zo strany zahraničnej vysokej školy a stupeň istoty o uznaní predmetov po návrate na domácu vysokú školu hodnotili respondenti výrazne pozitívne alebo prevažne pozitívne, krivka pomoci zo strany domácej vysokej školy má miernejšie stúpanie. Najkritickejšími boli respondenti pri hodnotení svojej informovanosti pred vycestovaním, kde v hornej časti hodnotiacej škály má krivka prudko klesajúcu tendenciu:

Graf 7:

Z porovnania s výsledkami prieskumu v roku 2010 vyplývajú nasledujúce vývojové trendy: Zdá sa, že informovanosť študentov pred vycestovaním v porovnaní s rokom 2010 sa nezmenila, resp. nastalo len mierne zlepšenie v hodnotení zo strany respondentov. To isté platí o stupni istoty o uznaní predmetov po návrate z mobility a pomoci zo strany zahraničnej vysokej školy. Viditeľné je

však zlepšenie v hodnotení pomoci, ktorú respondentom poskytla ich domáca vysoká škola pri vybavovaní študijného pobytu. Krivka spokojnosti respondentov z roku 2014 v porovnaní s rokom 2010 stúpa výraznejšie v hornej časti hodnotiacej škály. Skutočnosť, že mnohí koordinátori majú viacročné skúsenosti s realizáciou mobility, prispieva k lepšej spokojnosti zo strany študentov. Poradenstvo, ktoré im koordinátori poskytujú, vychádza predovšetkým z predchádzajúcich skúseností s realizáciou mobility ako aj skúseností s partnerskými vysokými školami.

7. Postrehy respondentov

Na otvorenú otázku, aké zlepšenia by navrhovali, odpovedalo 794 respondentov (41% všetkých respondentov). Iba 66 respondentov vyjadrilo spokojnosť so svojím pobytom Erasmus bez ďalších návrhov na zlepšenie. Takmer tretina komentárov kritizovala postupy na domácej vysokej škole pri uznávaní predmetov a prinesených kreditov, ďalšia necelá tretina požadovala zlepšenie informovanosti a podpory zo strany koordinátora mobility a študijného oddelenia na domácej univerzite. Päťina komentárov uvádzala nedostatočnú komunikáciu medzi domácou a zahraničnou univerzitou a necelá desatina navrhovala zredukovať množstvo byrokracie. Respondenti tiež zdôrazňovali dôležitosť kontaktov so študentmi, ktorí už na mobilite boli a objavili sa aj komentáre o nedostatočnej výške grantu:

„Uznávanie predmetov zo zahraničia na domácich univerzitách treba jednoznačne zlepšiť. Na mojej domácej fakulte predmety takmer vôbec neuznávajú, pokiaľ nie sú totožné s domácimi predmetmi, ktoré mal študent v ten semester absolvovať. Rovnaké predmety na zahraničných univerzitách však, samozrejme, nie je možné nájsť. Počas štúdia v zahraničí by sa mal študent sústrediť na svoju dočasnú školu, pozorovať rozdiely medzi dvoma krajinami a univerzitami a jednoducho sa naplno vžiť do svojej role medzinárodného študenta. My sme však už dokonca počas zahraničného pobytu dostávali domáce úlohy z našej slovenskej univerzity a po návrate bolo treba spraviť asi 80% domácich predmetov. V porovnaní so študentmi z iných krajín, ktorí boli so mnou na Erasmu, oni si predmety nemuseli dorábať vôbec (kredity im boli prevedené automaticky a nezáležalo na tom, či im predmety dokonale sedeli alebo nie, pokiaľ boli príbuzné ich štúdiu), alebo si ich museli dorábať minimálne (jeden či dva). Mnohí profesori na slovenskej univerzite naozaj nerozumeli nášmu štúdiu v zahraničí a videli len to, že sme zrovna na ich predmete chýbali a v zahraničí sme sa neučili presne to isté, čo by oni požadovali od nás. Prijala by som viac pomoci od domácej univerzity, zjednodušenie uznávania predmetov a kreditov, a takisto viac pochopenia zo strany profesorov. Pred vycestovaním sme netušili, že Erasmus znamená spraviť si dve školy naraz!“

„V Berlíne semester sa začína a skončí neskôr ako na Slovenku. Za niektoré predmety som ledva dostala kredit v Berlíne, lebo som sa nezúčastnila posledných 3 alebo 4 prednášok (musela som podať 6 žiadostí v Berlíne, aby ma pustili skôr domov a aby mi dovolili, aby som urobila skúšky skôr). Musela som sa totiž vrátiť domov, aby som porobila „domáce skúšky“. Musela som za necelých desať dní pozbierať z povinných predmetov 15 kreditov, aby ma nevyhodili z univerzity (bola som v prvom semestri Mgr. štúdia). Predmety absolvované v Berlíne mi síce uznali, ale len ako voliteľné predmety. Len kredity za jeden predmet mi zarátali medzi kreditmi za povinných predmetov. Sumarizovane: keby som nebola pozbierala potrebné množstvo kreditov v Berlíne, by som bola musela vrátiť grant a keby som nebola pozbierala potrebné množstvo kreditov Bratislave z povinných predmetov, by som bola musela zanechať školu. Pokiaľ sa nezmení systém ohodnocovania predmetov alebo prístup k študentom programu Erasmus, zo slovenských študentov bude len málo profitovať z tohto inak skvelého programu.“

„[Zlepšila by som] komunikáciu/proces na Erasmus (zjednotenie toho, čo robí prijímajúca a vysielajúca univerzita). Zatiaľ čo jedna škola vyžadovala niektoré dokumenty pred vycestovaním, druhá ich mohla podpísať až po príchode (napr. Learning Agreement, keďže predmety a ich konkrétny zoznam na daný semester mi boli sprístupnené až po zápise na zahraničnú univerzitu a po zapísaní sa u nich v systéme), takže nastali nevyhnutné zmeny a bola nevyhnutná ochota a flexibilita koordinácie na oboch stranách (čo môžem v mojom prípade iba chváliť).“

„Výber predmetov - na domovskej univerzite nemali o predmetoch absolútne žiadnu predstavu, výber ponechali len a len na nás, a my sami sme sa dostali asi k 20% predmetov, keďže zvyšok bol dostupný až po prihlásení sa do systému. Po príchode na hostiteľskú univerzitu som dva týždne strávila obiehaním predmetov a zmenami - zmenila som si 100% predmetov (čas strávený vyberaním doma bol absolútne neefektívny). Koordináciu študijného oddelenia a zahraničného oddelenia. Počas mobility v zahraničí som musel riešiť nezmyselné formality (prolongácia ISIC a pod.). Zlepšil by som najmä rýchlosť vybavovania zmluvy o grante. Dostal som peniaze až tesne pred odletom, takže som váhal či vôbec riskovať cestu. Spolužiačka nemala podpísanú zmluvu v deň odletu a tak zo strachu, že jej prídu peniaze príliš neskoro (nemala si kde požičať) po pol roku formalít a vybavovania nakoniec nikam nešla.“

„Koordinátor by mal vedieť poskytnúť všetky informácie o pobyte, krajine a formálnych náležitostiach pobytu, žiaľ nebol a všetky informácie sa dali zistiť len od študentov, ktorí už v danej krajine boli. Bolo by vhodnejšie, keby sa informácie zhromažďovali prostredníctvom koordinátora, a ten by bol schopný vás usmerniť.“

„Chýba mi prehľadná webová stránka skúseností študentov so zahraničným pobytom v jednotlivých krajinách EÚ, so školami a predmetmi v nich.“

„Ocenila by som prístup k referenciám od študentov, ktorí štúdium na zahraničnej univerzite absolvovali predtým.“

„Zdlhavý proces vybavovania dokumentov a zaslanie grantu na účet vnímam ako jediné mínus, nakoľko grant mi bol poukázaný na účet až po dvoch mesiacoch od začatia mobility.“

Z postrehov študentov vyplýva, že na zlepšení uznávania a celkovej organizácie mobility majú v prvom rade „pracovať“ samotné vysoké školy. Mnohé vysoké školy sa za posledné roky veľmi zlepšili, existujú však stále vysoké školy, ktoré robia málo pre to, aby sa realizácia mobility študentov na ich vysokej škole zlepšila, či už po organizačnej alebo po akademickej stránke.

II. Obdobie počas pobytu na zahraničnej vysokej škole

V druhej časti prieskumu respondenti hodnotili priebeh svojho študijného pobytu na zahraničnej škole. Otázky v dotazníku sa týkali komunikácie študentov s domácou vysokou školou, či boli nutné zmeny v zmluve o štúdiu, či a aké požiadavky mali pedagógovia na domácej vysokej škole voči študentom z hľadiska plnenia si študijných povinností na domácej vysokej škole a aké boli možnosti a podmienky predĺženia pobytu.

1. Kontakt s domácou vysokou školou

71% respondentov (1387 respondentov) uviedlo, že počas svojho študijného pobytu v zahraničí boli v kontakte so svojou domácou vysokou školou (napr. s Erasmus koordinátorom), zostávajúca necelá tretina respondentov však v takom kontakte nebola. Výsledky sú porovnateľné s rokom 2010 (74%; 26%).

2. Priebežné informovanie vyučujúcich o študijnom pobyte

42% respondentov (825) odpovedalo, že počas svojho študijného pobytu v zahraničí priebežne informovalo svojich vyučujúcich na domácej vysokej škole o priebehu pobytu. Viac než polovica (58%, 1118 respondentov) takúto formu komunikácie nemala. Výsledky sú podobné tým z roku 2010 (44%; 56%).

3. Zmeny v zmluve o štúdiu počas študijného pobytu

Až 60% respondentov (1167) bolo nútených robiť zmeny vo svojej zmluve o štúdiu po príchode na zahraničnú vysokú školu. Z komentárov respondentov vyplýva, že hlavným dôvodom týchto zmien je nedostatočná informácia zo strany hosťujúcej univerzity o pripravovaných predmetoch na daný akademický rok v čase podpisovania zmluvy o štúdiu. Menej ako polovica respondentov (40%, 776 respondentov) neuviedla potrebu takýchto zmien.

4. Priebežné písomky, eseje alebo seminárne práce na domácej vysokej škole

Takmer tretina respondentov (31%, 606 respondentov) uviedla, že pedagógovia na domácej vysokej škole od nich vyžadovali priebežné plnenie náhradných úloh, ako napr. písomky, eseje alebo seminárne práce počas ich pobytu v zahraničí. 69% respondentov nemuselo plniť žiadne študijné povinnosti navyše. V porovnaní s prieskumom v roku 2010 došlo k nárastu počtu respondentov, ktorí museli priebežne plniť úlohy počas pobytu, z 23% na 31%. Tieto výsledky sú alarmujúce. Napriek tomu, že národná agentúra upozorňuje vysoké školy, že učitelia by od študentov počas ich zahraničnej mobility nemali vôbec vyžadovať plnenie náhradných úloh, situácia sa zhoršuje. Nápravu však možno očakávať po tom, ako bude vedenie vysokých škôl informované o výsledkoch tohto prieskumu a následne zabezpečí opatrenia, ktoré budú viesť k lepšiemu prístupu učiteľov k študentom, ktorí vycestujú na mobilitu.

5. Osobná účasť na študijnom procese na domácej vysokej škole napriek pobytu v zahraničí

9% respondentov (182) odpovedalo, že pedagógovia na domácej vysokej škole od nich vyžadovali osobnú účasť na študijnom procese napriek tomu, že študenti boli v tom čase na študijnom pobyte v zahraničí. 91% nemuselo čeliť takýmto požiadavkám. V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 2010 došlo k poklesu počtu respondentov, ktorí museli cestovať na domácu univerzitu počas pobytu, z 11% na 9%.

Napriek uvedenému poklesu je potrebné pripomenúť, že cestovanie počas študijného pobytu na domácu vysokú školu kvôli študijným povinnostiam v rámci programu Erasmus nie je podporované.

Študent je povinný zúčastňovať sa všetkých foriem výučby na hostiteľskej vysokej škole a nesmie prerušiť svoj študijný pobyt, pokiaľ sa nejedná o plánovanú prestávku v rámci akademického roka (napr. vianočné prázdniny). Informácia, že až 9% študentov, ktorí sa zúčastnili prieskumu, sa muselo osobne zúčastniť v nejakej forme výučby na domácej vysokej škole, je prekvapivá, pretože ide o nepochopenie princípov programu Erasmus a nemalo by sa už po sedemnástich rokoch v programe vyskytovať.

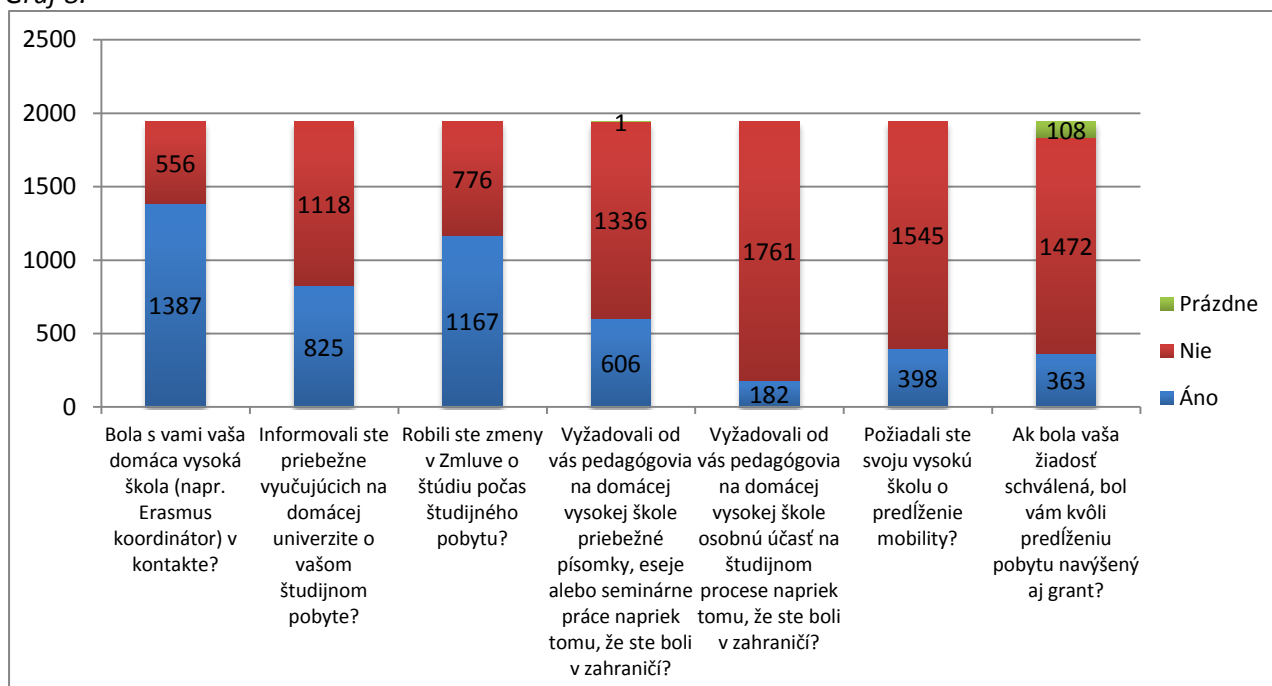
6. Predĺženie mobility

O predĺženie pobytu na zahraničnej vysokej škole požiadalo podľa výsledkov prieskumu 20% respondentov (398). Zvyšných 80% respondentov záujem o dlhší pobyt v zahraničí neprejavilo.

7. Navýšenie grantu

19% respondentov (363) uviedlo, že v súvislosti s predĺžením pobytu im bol zároveň navýšený grant, čo je približne rovnaký podiel ako podiel respondentov, ktorí v predchádzajúcej otázke o predĺžení pobytu odpovedali kladne.

Graf 8:

8. Postrehy respondentov

Vo svojich postrehoch k priebehu študijného pobytu v zahraničí (celkovo 302 odpovedí, 16% respondentov) sa viac ako tretina respondentov venovala téme predĺženia pobytu a výške udeleného grantu. V prevažnej väčšine v nich študenti vyjadrovali nespokojnosť s tým, že im predĺženie pobytu nebolo vôbec umožnené alebo im domáca vysoká škola schválila predĺženie, no o výške udeleného grantu a jeho vyplatení neboli včas informovaní (často až na konci pobytu):

„Mobilita na mojej fakulte bola možná iba na jeden semester, respektíve grant bol poskytovaný iba na jeden semester na zahraničnej vysokej škole. Túto skutočnosť som vnímala ako nevýhodu voči ostatným zahraničným študentom, ktorí mohli ostať v zahraničí celý rok s plnou výškou grantu.“

„Odporučil by som, aby vysielajúca vysoká škola brala na vedomie fakt, že v niektorých krajinách plynie semester úplne inak ako na Slovensku, a na základe toho akceptovala prípadný dlhší pobyt v zahraničí za účelom absolvovania všetkých skúšok, vrátane navýšenia grantu na mobilitu o jeho pomernú časť.“

„grant na druhý (predĺžený) semester som dostala, avšak takmer na konci mojej mobility a len na dobu 3 mesiacov“

„Žiadala som o predĺženie pobytu, ale bohužiaľ mi nebol umožnený, nakoľko by mi už nebol poskytnutý grant. Ale po návrate domov sa mi moja domáca univerzita po mesiaci ozvala, že mi ten grant dajú, lenže na zahraničnej univerzite už mesiac trval druhý semester, takže z mojej strany to už nebolo možné. Bola som z toho sklamaná.“

Tu je potrebné uviesť, že v rokoch 2010 až 2013, na ktoré bol tento prieskum zameraný, ak študenti požiadali o predĺženie mobility počas akademického roka, väčšina vysokých škôl nemala k dispozícii finančné prostriedky na pokrytie ich predĺženého pobytu, keďže všetky pridelené finančné prostriedky od národnej agentúry boli rozdelené na mobility študentov na začiatku akademického roka. Študenti, ktorí predsa len dostali grant, respektíve určitú finančnú čiastku na pokrytie predĺženej mobility, až po ukončení mobility alebo tesne pred jej koncom, dostali spravidla tieto finančné prostriedky z dôvodu zrušenia alebo nedokončenia mobility niektorých študentov, prípadne z dôvodu vyššej moci, keď študenti museli predčasne ukončiť mobilitu. Týmto spôsobom sa vysoké školy snažili čo najefektívnejšie vyčerpať finančné prostriedky, ktoré by v opačnom prípade museli vrátiť. V novom programe Erasmus+ už takúto možnosť vysoké školy nemajú, keďže mesačné granty sú fixné sumy a školy nemôžu prerozdeliť nevyčerpané finančné prostriedky inak než pridelením fixného grantu (nižšiu čiastku na mesiac pridelit' nemôžu, aj keď ide o predĺženú mobilitu).

Tretina postrehov sa týkala plnenia študijných povinností na domácej vysokej škole počas študijného pobytu alebo tesne po návrate. Podľa vyjadrení respondenti museli písať seminárne práce, eseje a pod. počas pobytu, po návrate na domácu univerzitu dorábali zápočty a skúšky a bola požadovaná ich osobná prítomnosť na domácej univerzite napriek pobytu v zahraničí:

„Fakulta mi umožnila si robiť povinné predmety z domácej fakulty na diaľku, takže na jednej strane som nemusela štúdium predlžovať o rok, aby som stihla si to všetko dorobiť, na druhej strane som nemala veľa voľného času v zahraničí, nakoľko zvládať akoby dve školy naraz nebolo zrovna najľahšie. Čo ma však prekvapilo, nakoľko som si robila predmety na diaľku, na štátnice som musela ísť aj tak na neskorší termín, pretože ukončenie školy v zahraničí bolo v neskoršom termíne ako termín štátnic na fakulte. Predĺženie štúdia som si musela, samozrejme, zaplatiť.“

„Kvôli neprítomnosti na seminároch na domácej univerzite ako podmienku pripustenia ku skúške sme museli vypracovať seminárne práce, t.j. okrem štúdia na zahraničnej škole a absolvovaní skúšok tam, sme museli napísať seminárne práce na domácej škole a absolvovať všetky skúšky aj tu.“

„Naša škola nevyžadovala vôbec nič od študentov, ktorí boli na mobilite. Nemuseli sme ani dorábať predmety po návrate, dokonca ani povinné predmety. Dorábanie sa vyžadovalo len od študentov, ktorí nemali dostatočný počet kreditov. Inak žiaden problém s uznaním nebol. Ale viem od mnohých erazmákov, že museli všetky predmety nadrobiť, alebo dodatočne dorobiť. To je pre mňa nemysliteľné, aby som musela v podstate študovať 2x viac ako ktorýkoľvek spolužiak, len preto že som bola na mobilite. Ale tiež viem, že to bola prax mnohých domácich škôl. Opäť som ja mala šťastie.“

„Neviem, či bola moja situácia špeciálna zato, že som bola v poslednom semestri (letný semester, piaty ročník), ale musela som písať VŠETKY práce na domácej škole, VŠETKY eseje tiež a musela som si zobrať týždeň off z uni v Granade nato, aby som prišla na Slovensko a spravila si VŠETKY skúšky. Bolo toho veľa, keďže do toho som mala plnú výučbu v Granade plus skúšky tam, plus kurz jazyka.“

„Pedagóg z domácej univerzity vyžadoval odo mňa (ako Erasmus študenta) ešte vyššiu aktivitu pri písaní seminárnych prác ako od mojich spolužiakov. Kým moji spolužiaci mali napísať 6 normostrán textu, u mňa to muselo byť 20 - a to iba pre to, že som na Erasme. (Kvôli tomu som musela napr. cestovať do domácej knižnice, atď.) Účasť na hodinách síce vyžadovaná nebola, (pretože sme sa ohradili, že je to nemožné) no pedagóg nás mal za tých, ktorí sa ulievajú a idú si do sveta užívať...jednoducho to neschvaľoval. Myslím, že takýto postoj profesora nielenže nenapomáha, ale absolútne brzdí odhodlanie študentov ísť študovať do zahraničia.“

„Učiteľ mi po mobilite pri udeľovaní známky na konci semestra oznámil, že predsa nemôžem mať (po obyčajnom písomnom teste) lepšiu výslednú známku než C, pretože som sa nezúčastňovala na hodinách počas semestra...Seminárne práce, ktoré boli odo mňa vyžadované počas študijného pobytu sa týkali zapísaných predmetov (zo študijného plánu) a boli vopred dohodnuté. Prístup mojich vyučujúcich bol bezproblémový a bola som s ním absolútne spokojná.“

„S učiteľmi na domácej univerzite som sa mailom dohodla o podmienkach pre udelenie zápočtu a skúšky, keďže všetky povinné predmety na mojej domácej univerzite, ktoré nebolo možné študovať na zahraničnej univerzite, som musela po návrate absolvovať. Prístup ku mne závisel od konkrétneho učiteľa/učiteľky. Z niektorých predmetov som musela robiť seminárne práce, zápočty a skúšku, čo bolo po návrate dosť obtiažne. Iní učitelia boli benevolentnejší a stačilo im iba sa pripraviť na skúšku (bez predošlého písania seminárnych prác a zápočtov). V tomto smere by som určite navrhla vynechať písanie seminárnych prác a zápočtov, nakoľko v priebehu asi 5 - 6 týždňového skúškového obdobia je veľmi vyčerpávajúce zvládnuť celosemestrálne učivo, nakoľko študujete v zahraničí niekoľko ďalších predmetov.“

„Počas Erasmus mobility v zahraničí som sa v polovici zahraničného semestra vracala naspäť na domácu univerzitu, aby som na nej robila moje skúšky (navyše po návrate naspäť po skúškovom som robila skúšky na zahraničnej univerzite), aby sa nestalo, že sa vrátim a budem musieť kvôli zahraničnému pobytu predlžovať štúdium, s čím sú, samozrejme, spájané aj veľké finančné dôsledky platby za predĺženie štúdia.“

„Po návrate som vyučujúcemu odovzdal úlohu, ktorá bola podmienkou na udelenie zápočtu, avšak on to nezobral s tým, že podmienkou bola aj účasť na hodinách. Učiteľ vedel, že som bol na Erasme, keďže som mal s ním aj iný predmet a osobne som mu bol pred odchodom oznámiť, že budem na študijnom pobyte. AJ kvôli tomu (plus ďalšie dva predmety) som musel ísť do medziročníka.“

„Počas pobytu som so školou nekomunikoval a v podstate som nemusel absolvovať priebežné písomky a podobne, ale to len vďaka tomu, že som si to zariadil u vedúceho katedry, pôvodne väčšina mojich pedagógov vyžadovala absolvovať zápočty, zadania a iné povinnosti a následne absolvovanie skúšky.“

„Páčilo sa mi, že som nemusela robiť nič navyše na predmety na domácej vysokej škole a že mi všetky predmety zo zahraničnej vysokej školy uznali.“

Aj z týchto komentárov možno vidieť, že na mnohých školách nie sú pochopené princípy programu Erasmus. Cieľom mobility nie je striktné kopírovanie predmetov v zahraničí podľa domáceho študijného programu. Na mnohých hostiteľských vysokých školách nie je možné nájsť totožný predmet za rovnaký počet kreditov. Vyberanie predmetov musí byť flexibilné a študenti by mali byť vedení vyberať si aj komplementárne predmety, ktorými sa odborne vyprofilujú, alebo absolvujú predmety, ktoré domáca vysoká škola neponúka – čo je pridanou hodnotou programu Erasmus. Niektoré problémy s uznaním mobility sa dajú riešiť aj tzv. automatickým uznávaním – ak je zmluva o štúdiu schválená a študent po návrate dokladuje, že všetky povinnosti splnil, automaticky má kredity uznané zodpovednou osobou na jednom mieste (napr. koordinátorom mobilít, prodekanom a pod.) bez toho, aby musel komunikovať s každým pedagógom osobitne.

Poslednou riešenou témou v postrehoch respondentov bol kontakt s domácou vysokou školou počas pobytu v zahraničí, pričom počet kladných komentárov bol približne rovnaký ako počet záporných komentárov:

„Domáca škola ma informovala o povinnostiach, ktoré vyplývajú z erazmu, pri zmene Learning Agreement mi odpovedali okamžite, bez problémov. Učitelia sa dozvedeli o mojej mobilite prostredníctvom spolužiakov, takže ja som ich osobne neinformovala.“

„Informačný systém univerzity má nedostatok v tom, že vyučujúcim neukazuje, že študent je na programe Erasmus.“

„Chýba vyššia informovanosť pre študentov o tom, čo ich čaká. Ak sa toto docieli, veľa študentov si vie veľa vecí zariadiť bez pomoci školy, len musia o tom vedieť a dostať know-how, ako si tieto veci vybaviť.“

III. Obdobie po návrate zo študijného pobytu

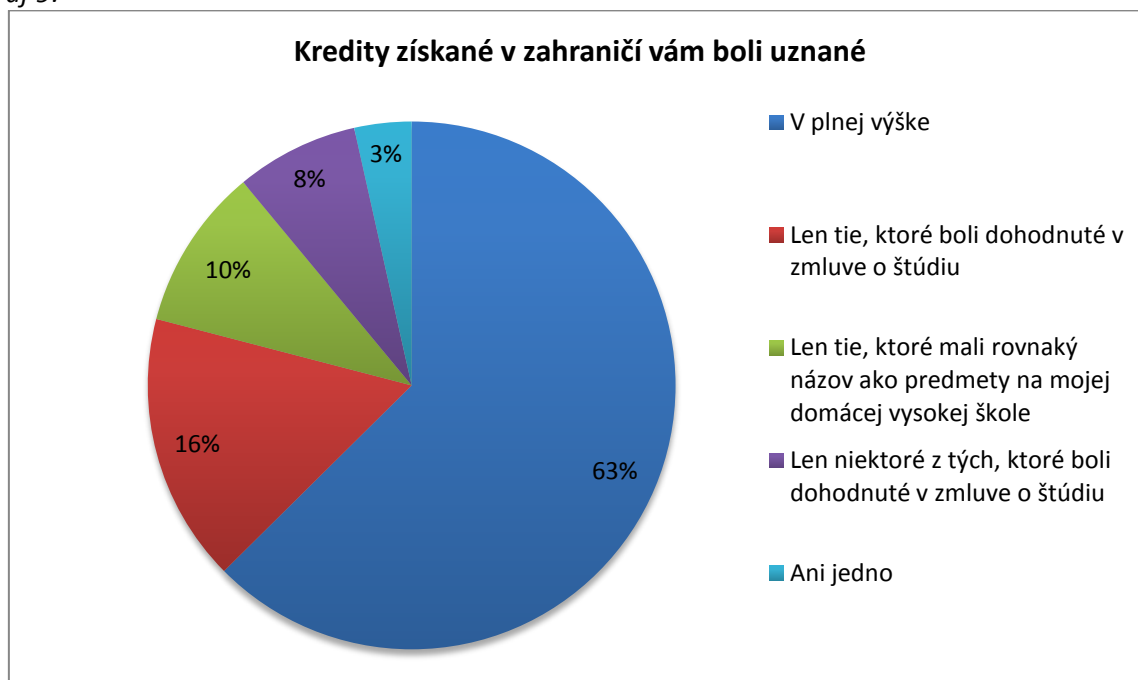
Tretia časť prieskumu mala za cieľ zmapovať situáciu študentov po ich návrate zo zahraničia na domácu vysokú školu. Respondenti poskytli v dotazníku informácie o počte prinesených a počte uznaných kreditov, za akých podmienok prebehol proces uznávania a či boli pre mobilitu v zahraničí nútení predĺžiť si skúškové obdobie.

A. Proces uznávania kreditov

1. Uznanie kreditov zo zmluvy o štúdiu a mimo nej

Na otázku, ktoré kredity im boli po návrate na domácu univerzitu uznané, odpovedala viac než polovica respondentov (63%), že im boli uznané všetky prinesené kredity v plnej výške. 16% respondentov uviedlo, že im boli uznané len tie kredity, ktoré boli dohodnuté v zmluve o štúdiu a desatina respondentov uznala domáca vysoká škola len tie kredity, ktoré získali za predmety s rovnakým názvom, ako mali predmety na domácej vysokej škole. 8% respondentov boli uznané len niektoré kredity zo zmluvy o štúdiu:

Graf 9:

V porovnaní s rokom 2010 stúpol počet respondentov, ktorým boli uznané kredity za všetky predmety v plnej výške (nárast z 58% na 63%) a respondentov, ktorým boli uznané kredity iba za predmety uvedené v zmluve o štúdiu (zo 14% na 16%). Klesol počet respondentov, ktorým boli uznané iba predmety s rovnakým názvom (z 20% na 10%) a na rovnakej úrovni zostal počet respondentov, ktorým boli uznané len niektoré predmety (8%).

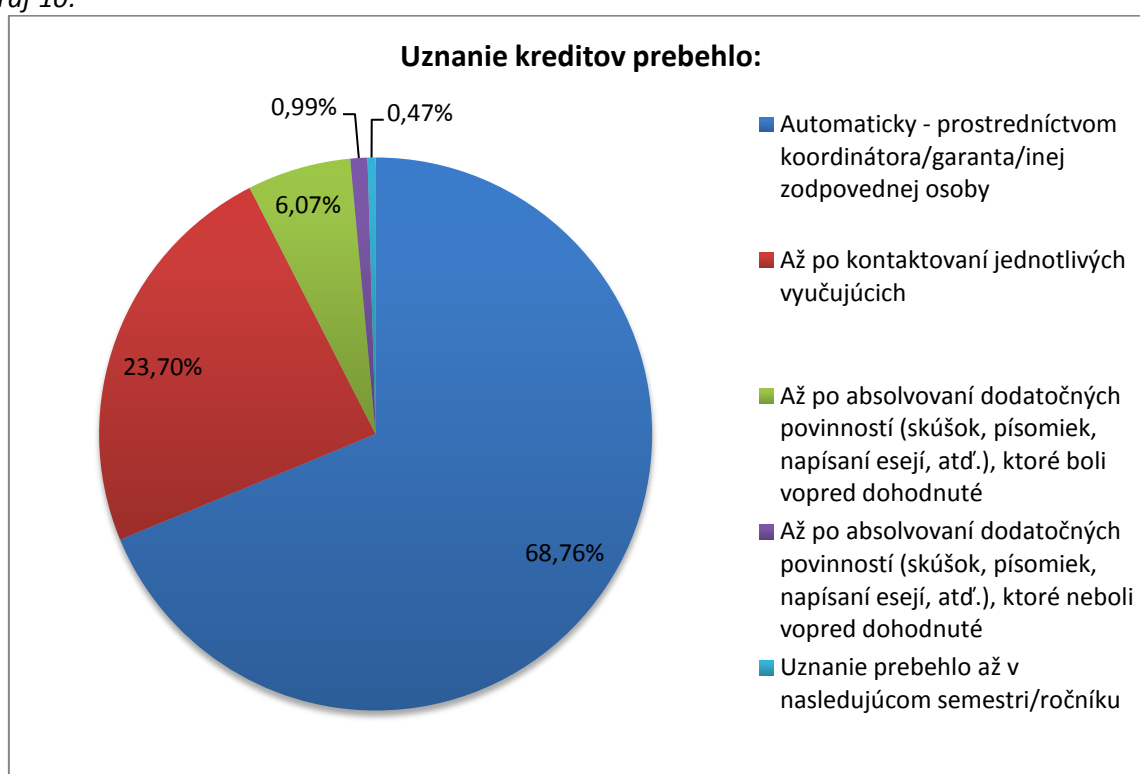
Napriek tomu, že v porovnaní s rokom 2010 došlo k miernemu percentuálnemu nárastu študentov, ktorým boli uznané všetky kredity, stále ide o dosť nízke percento. Tu sa ukazuje, ako je pre študenta veľmi dôležité mať vopred schválenú zmluvu o štúdiu, predovšetkým študijným vedúcim na svojej fakulte. Študent by na mobilitu nemal vycestovať, pokiaľ nemá istotu, že predmety v zmluve o štúdiu mu budú uznané. Mnohokrát však študenti vycestujú bez toho, aby mali „doriešenú“ zmluvu o štúdiu. Vysoké školy/fakulty by po rokoch realizácie Erasmus mobility nemali dopustiť, aby študenti po návrate z mobility, prípadne počas mobility, museli plniť dodatočné povinnosti, aby im boli kredity uznané. Osobitným problémom, špecifickým pre slovenské vysoké

školy, ktorý pomerne výrazne ovplyvňuje uznávanie predmetov, sú povinné predmety, ktoré musia študenti absolvovať aj v prípade, ak absolvovali podobný predmet v zahraničí.

2. Procedúra uznávania kreditov

Z vyjadrení respondentov vyplýva, že procedúra uznávania prinesených kreditov je na slovenských vysokých školách rozmanitá. Takmer 69% respondentov uviedlo, že im boli kredity uznané automaticky, a to prostredníctvom koordinátora, garanta alebo inej zodpovednej osoby. Takmer štvrtina respondentov musela pre uznanie kreditov kontaktovať jednotlivých vyučujúcich. Aby im boli prinesené kredity uznané, muselo viac ako 6% respondentov absolvovať dodatočné povinnosti, ktoré však boli vopred dohodnuté. V prípade necelého 1% respondentov bolo uznanie kreditov podmienené dodatočnými povinnosťami bez toho, že by boli tieto povinnosti vopred dohodnuté a pol percenta respondentov malo kredity uznané až v nasledujúcom semestri:

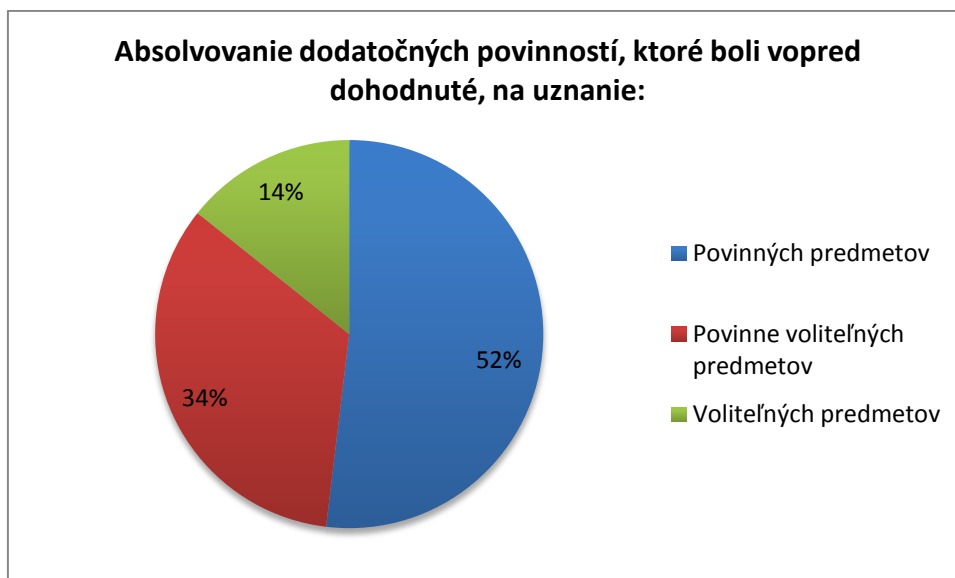
Graf 10:

Pri porovnaní s výsledkami prieskumu v 2010 sa situácia zmenila: počet automatických uznaní stúpol z 57% na 69%, počet uznaní po kontaktovaní vyučujúcich klesol z 27% na necelých 24% a počet uznaní až po absolvovaní dodatočných skúšok klesol zo 16% na približne 6%.

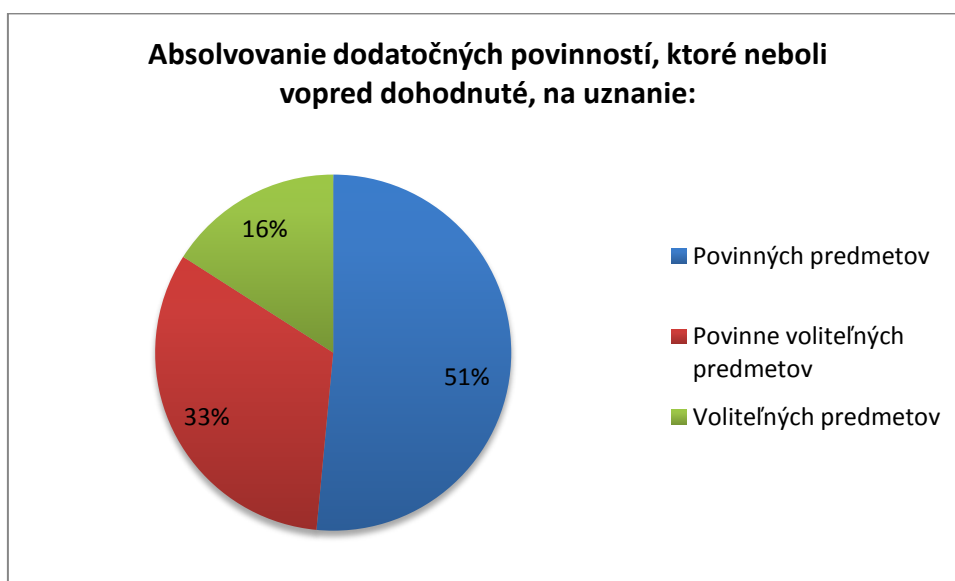
V prípade, že uznanie kreditov prebehlo až po absolvovaní dodatočných povinností, ktoré boli vopred dohodnuté, tieto povinnosti sa týkali v 52% povinných predmetov, 34% povinno-voliteľných predmetov a v 14% išlo o voliteľné predmety:

Graf 11:

V prípade, že uznanie kreditov prebehlo až po absolvovaní dodatočných povinností, ktoré neboli vopred dohodnuté, tieto povinnosti sa týkali v 51% povinných predmetov, 33% povinno-voliteľných predmetov a v 16% išlo o voliteľné predmety:

Graf 12:

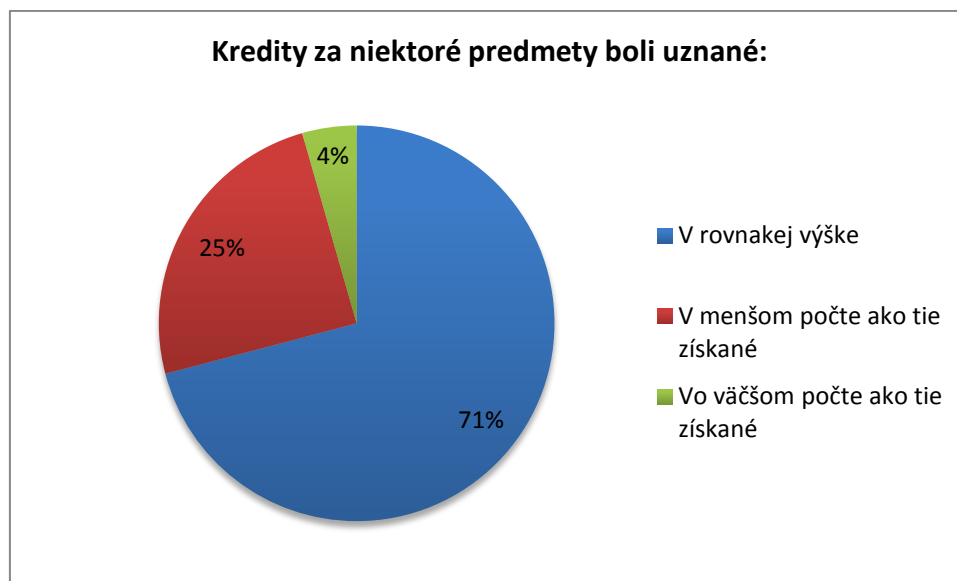

V porovnaní s rokom 2010 sa situácia nezmenila – jednoznačne prevažuje povinnosť „dorábať“ povinné a povinno-voliteľné predmety.

3. Kredity za jednotlivé predmety

Podobný obraz sa ponúka v otázke, či boli kredity za jednotlivé predmety uznané v plnej výške alebo došlo k ich úprave. 71% respondentov uviedlo, že im boli kredity za jednotlivé predmety uznané v plnej výške. Štvrtine respondentov však bolo priznaných menej kreditov, než získali v zahraničí a v prípade 4% respondentov uznala domáca vysoká škola kredity za niektoré predmety vo vyššom počte, než bolo vo výpise študijných výsledkov zo zahraničnej vysokej školy. Situácia v roku 2010 bola veľmi podobná:

Graf 13:

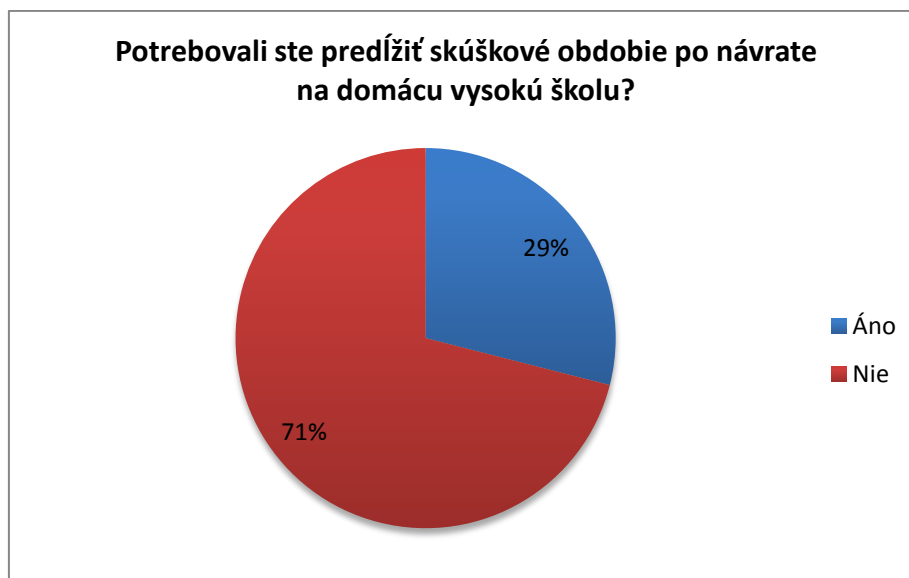
Najčastejším dôvodom uznania nižšieho počtu kreditov, ktorý uviedli respondenti vo svojich komentároch (221 odpovedí, 11% respondentov), bola nižšia kreditová dotácia uznaného predmetu na domácej vysokej škole (približne dve tretiny odpovedí). Ďalšími dôvodmi bolo neuznanie celého predmetu, rešpektovanie počtu kreditov dohodnutého v zmluve o štúdiu, uznávanie maximálne 30 ECTS za semester, neuznanie polovičných kreditov zo zahraničnej vysokej školy, automatický prepočet vyššieho počtu zahraničných kreditov na nižší. 18 respondentov nepoznalo dôvod uznania nižšieho počtu kreditov. Viac ako desatina komentárov obsahovala vyjadrenie, že bol uznaný rovnaký počet kreditov.

Najčastejším dôvodom uznania vyššieho počtu kreditov, ktorý uviedli respondenti vo svojich komentároch (viac ako polovica z 98 odpovedí), bola vyššia kreditová dotácia uznaného predmetu na domácej vysokej škole. Za ňou nasledovalo uznanie vyššieho počtu kreditov podľa dotácie zahraničnej vysokej školy. Ďalšími dôvodmi bolo uznanie počtu kreditov za jednotlivé predmety tak, aby bol celkový počet uznaných kreditov v súlade s pravidlami domácej vysokej školy, a tiež rešpektovanie počtu kreditov dohodnutých v zmluve o štúdiu.

4. Potreba predĺženia skúškového obdobia

Procedúra uznávania a výsledný počet uznaných kreditov má vplyv na dĺžku skúškového obdobia po návrate zo študijného pobytu. Až 29% respondentov uviedlo, že po návrate na domácu vysokú školu potrebovali predĺžiť skúškové obdobie:

Graf 14:

Podobné výsledky sa objavili v prieskume v roku 2010. Počet respondentov, ktorí potrebovali predĺžiť skúškové obdobie, sa iba mierne zvýšil (z 26% na 29%).

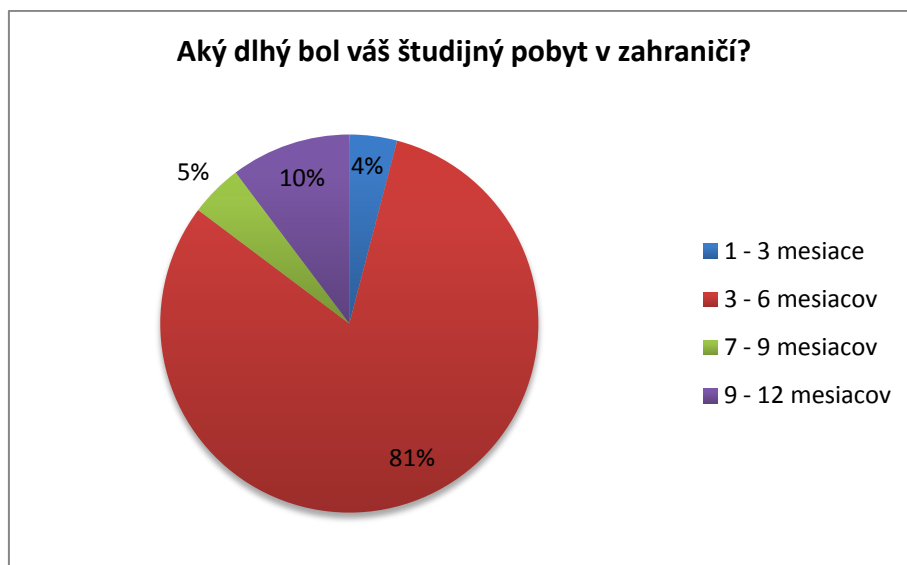
Cieľom programu Erasmus rozhodne nie je, aby si študenti predlžovali skúškové obdobie z dôvodu účasti na mobilite v zahraničí. Preto je až alarmujúce, že 29% respondentov prieskumu si muselo skúškové obdobie predĺžiť. To znamená, že systém uznávania štúdia nie je na mnohých vysokých školách dobre nastavený a je potrebné ho upraviť. Jednou z možností je smernica vysokej školy, ktorá by zabezpečila každému študentovi, ktorý vycestuje na mobilitu do zahraničia, že po splnení základných požiadaviek stanovených predovšetkým v zmluve o štúdiu si nebude musieť predlžovať skúškové obdobie alebo štúdium ako také. Mnohé vysoké školy už majú v interných dokumentoch spracovanú situáciu, ak si študent pre mobilitu v rámci programu Erasmus z akceptovateľného dôvodu musí predĺžiť štúdium, vedenie školy mu odpustí školné vyplývajúce z nadštandardnej dĺžky štúdia.

B. Štatistika uznávania kreditov

1. Dĺžka študijného pobytu v zahraničí v mesiacoch

Podľa nasledujúceho grafu, prevažná väčšina respondentov (81%) absolvovala študijný pobyt v zahraničí v trvaní 3-6 mesiacov. S veľkým odstupom nasledovala skupina respondentov (10%), ktorí strávili v zahraničí 9-12 mesiacov:

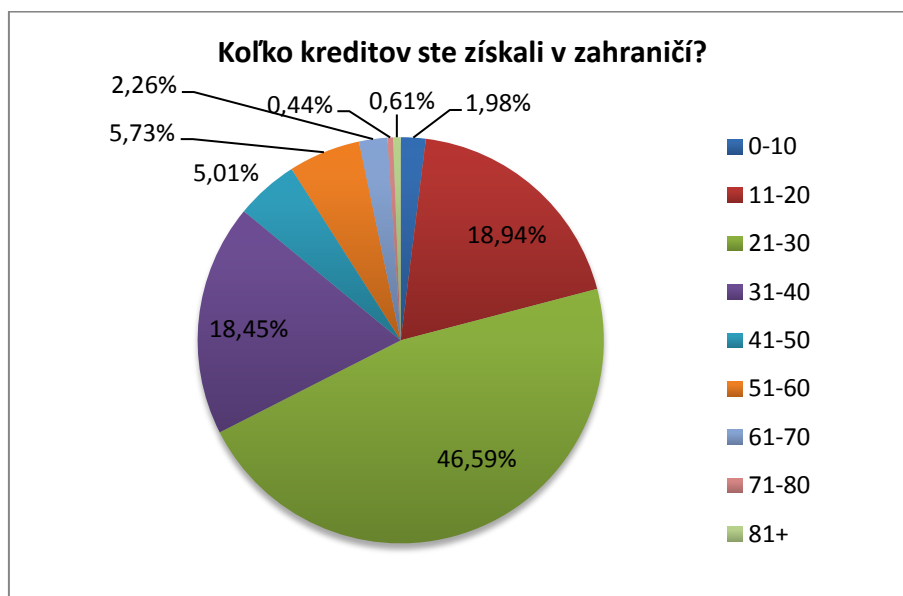
Graf 15:

2. Počet kreditov získaných v zahraničí

V súlade s predchádzajúcim grafom, podľa ktorého väčšina respondentov absolvovala v zahraničí jeden trimester alebo jeden semester, aj počet prinesených kreditov približne zodpovedá tomuto trvaniu. Takmer polovica respondentov (46,59%) priniesla 21-30 kreditov, takmer pätina (18,94%) priniesla 11-20 kreditov a ďalšia pätina (18,45%) priniesla 31-40 kreditov.

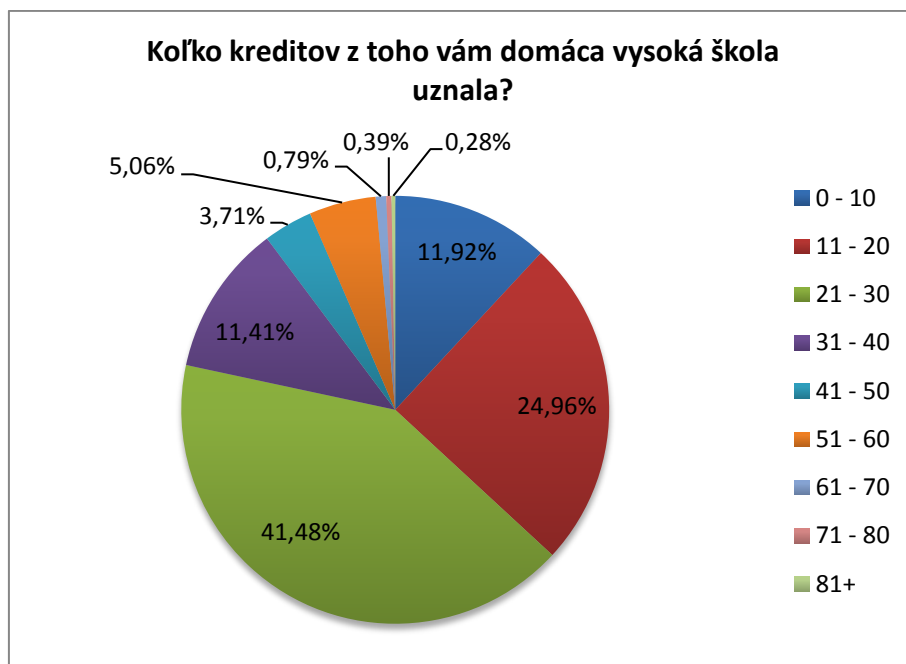
Graf 16:

3. Počet uznaných kreditov

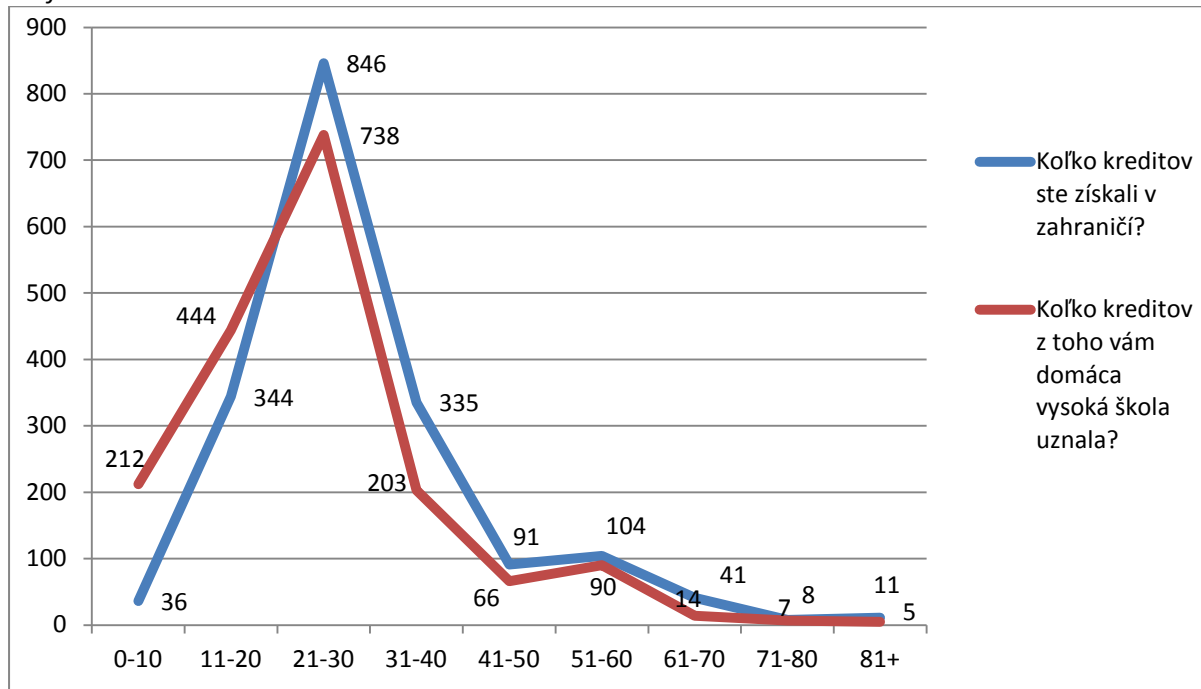
Iný obraz sa ponúka po vyhodnotení odpovedí na otázku, koľko z prinesených kreditov uznala domáca vysoká škola. 21-30 kreditov získalo 41,48% respondentov, 11-20 kreditov 24,96% respondentov a 31-40 kreditov 11,41% respondentov:

Graf 17:

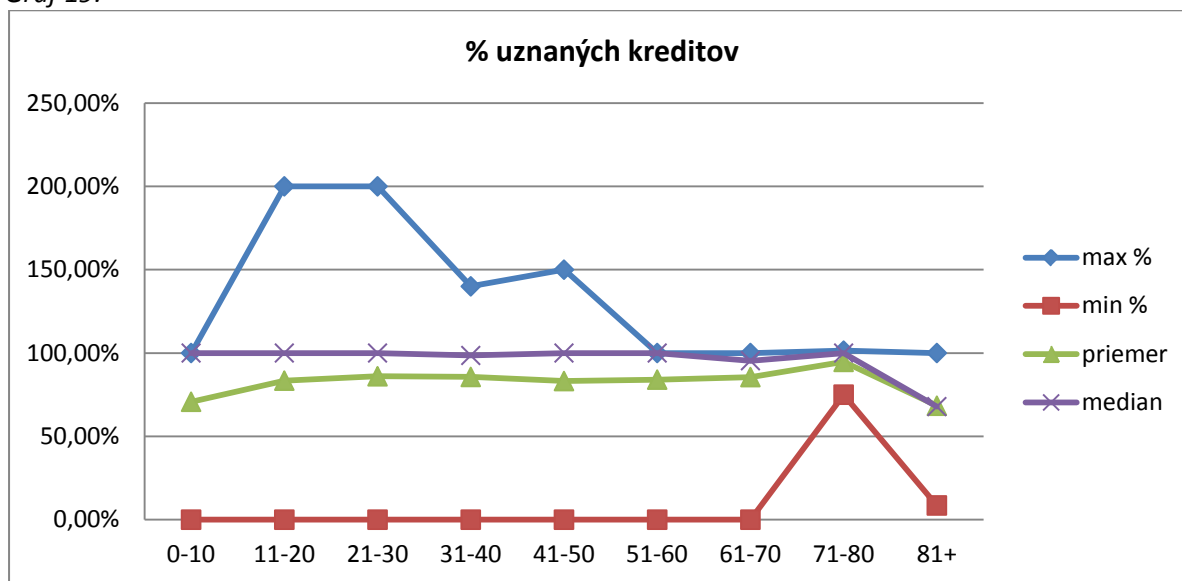
Nasledujúci graf zlučuje predchádzajúce dva grafy do dvoch kriviek, ktoré ukazujú počty respondentov v kategóriách podľa počtu prinesených a podľa počtu uznaných kreditov. Z grafu vidno, že najviac bolo respondentov, ktorí priniesli 21-30 kreditov a zároveň bolo aj najviac respondentov, ktorým bolo uznaných 21-30 kreditov:

Graf 18:

Kým graf č.18 zobrazuje počty respondentov s určitým počtom prinesených a uznaných kreditov, obraz o procese uznávania poskytuje nasledujúci graf. Znárodňuje, koľko percent kreditov bolo uznaných jednotlivým kategóriám respondentov rozdeleným podľa počtu prinesených kreditov. V kategórii 21-30 prinesených kreditov sa uznávanie pohybovalo v rozpätí od 0 do 200%, pričom priemer bol 86,05%, stredná hodnota 100% a najčastejšie sa vyskytujúca hodnota bola 100%. Podobná situácia je aj v kategórii 11-20 prinesených kreditov. Mierne odlišnú situáciu vidno v kategórii 31-40 kreditov. Tu sa rozpätie uznávania pohybovalo v rozmedzí 0 do 140%, priemer bol 85,65%, stredná hodnota 98,53% a najčastejšie sa vyskytujúcou hodnotou bola hodnota 100%:

Graf 19:

prinesené	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81+
max %	100,00%	200,00%	200,00%	140,00%	150,00%	100,00%	100,00%	101,41%	100,00%
min %	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	75,00%	8,54%
priemer	70,76%	83,43%	86,05%	85,65%	83,18%	84,05%	85,56%	94,69%	68,37%
medián	100,00%	100,00%	100,00%	98,53%	100,00%	100,00%	95,38%	100,00%	67,86%
modus	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

C. Návrhy respondentov na zlepšenie

Na záver prieskumu mali respondenti v rámci otvorenej otázky možnosť napísať svoje názory a návrhy na zlepšenie. Absolútna väčšina z 341 poskytnutých komentárov (18% respondentov) sa týkala procesu uznávania študijných výsledkov po návrate na domácu univerzitu:

„Jedna vec je uznanie kreditov, ale druhá vec, či to bolo za predmety, ktoré by sme museli absolvovať u nás. Áno, uznali mi 24 kreditov, ale len 3 kredity som mal zahrnuté do slovenského študijného plánu. To znamená, že aj tak mi boli na nič, len na to, aby sme splnili min. počet 15 kreditov na Erasmus študenta. Samozrejme som sa moc naučil a nikdy by som to nenechal, vážim si, že som mohol vycestovať, super, ale nič to nenechá na formálnej stránke 0 bodov s uznávaním, a najmä vyberaním podobných predmetov na zahraničnej škole.“

„Kredity mi boli uznané, ale predmety nie. Musela som teda robiť všetky povinné aj povinne voliteľné predmety aj doma. Predĺžila som štúdium o rok, boli mi uznané

kredity z jedného semestra, lebo z toho druhého som nemala ešte výsledky poslané zo zahraničia.“

„Kredity mi síce boli uznané, ale nie predmety. **Všetky predmety som si musela dorobiť po návrate na domácu univerzitu**, aj keď mi bolo prisľúbené, že sa bude uznávať, čo sa bude dať. Nakoniec som mala o 36 kreditov za semester viac, ale skúšky som dorábala celé leto. Mala by sa zlepšiť pomoc a poradenstvo pri výbere predmetov na zahraničnej univerzite, aby k takýmto zbytočným problémom nedochádzalo.“

„Problém nebol ani tak v kreditoch samotných, ale v tom ako sa uznávajú predmety. Pretože, ja vo Francúzsku som mala predmety len za 3, najviac 4 kredity, kvôli tomu, som si musela navoliť 6 predmetov, aby som doniesla dostatočný počet kreditov (min. 20 kreditov). A keďže niektoré povinné predmety na univerzite vo FR ani neotvorili (prítom boli potvrdené v LA, že sa otvoria a budú za 6 kreditov), musela som si zvoliť jazykové kurzy ako takú záchranu, aby som mala dosť, i keď mi ich neuznajú.“

„Problém s kreditmi nastáva, ak zahraničná univerzita má rovnaký predmet s nižším počtom kreditov ako domáca univerzita. V tom prípade nemajú vyučujúci veľa pochopenia pre uznanie daného predmetu.“

„S uznaním predmetov som nemala žiadne problémy. Napísala som žiadosť, garant žiadosť odporučil uznať a podpísal sa. Prodekanka mi uznala všetko, o čo som požiadala (t.j. aj uznanie niektorých povinne voliteľných predmetov na našej fakulte na základe absolvovania predmetov na erazme, aj uznanie takých, ktoré nemajú ekvivalent u nás - dokonca u nás sa to robilo tak, že fakultný predmet mi uznali za spravený za nula kreditov (keď bol napr. za 4), a ten, ktorý som reálne spravila na erazme, mi zapísali v plnom počte kreditov (v tomto prípade za 6), takže som za povinne voliteľný predmet v podstate dostala viac kreditov - ale zase aj viac som sa na ňom namakala, ako keby som ho robila doma). Uznávanie som robila za každý semester zvlášť (mala som transkripty za každý semester zvlášť) a za každým to trvalo max. týždeň, kým som to mala úplne hotové a zapísané v aise, potvrdené v indexe. Žiadne problémy.“

„Pomohlo by odstránenie systému kreditov a zavedenie systému uznania "semester za semester" a celkové zjednodušenie vybavovania a odstránenie papierovačiek. Pri tomto type štúdia je výsledný efekt skôr tvorený celkovou skúsenosťou s odlišným systémom, a nie teoretickými vedomosťami.“

„Uznané mi boli všetky predmety, ktorých názov sa zhodoval alebo bol podobný názvu našej univerzity, kredity mi boli uznané vo výške, aké mala naša univerzita. Za predmety (kredity), ktoré mi neboli uznané priamo kvôli zhode predmetov, mi boli automaticky uznané a zapísané ako voliteľné predmety v nasledujúcom ročníku. Takéto uznávanie sa mi páčilo, keďže absolvovanie niektorých predmetov bolo náročné, a tak mi kredity za ne poslúžili aspoň na voliteľné predmety v ďalšom roku.“

„Všetky kredity boli uznané, ale známky rádovo zhoršené. Mala by sa brať do úvahy aj náročnosť štúdia na niektorých školách v zahraničí. Keď štatisticky len 5 percent dosiahne 16/20 v zahraničí, na Slovensku by to asi nemalo byť B či C.“

„Za 9 predmetov na partnerskej univerzite som získala 22 kreditov, tých istých 9 predmetov na domácej univerzite bolo za 31 kreditov, to znamená, že po príchode domov som si musela dorobiť na domácej univerzite 3 povinné predmety, hoci som ich v zahraničí už úspešne absolvovala.“

„Zhoršil sa mi celkový priemer, pretože získané kredity za absolvované predmety v zahraničí mi uznávali bez konkrétnych známok, iba ako absolvované.“

„Získané kredity zo zahraničnej univerzity mi boli uznané len ako kredity z Céčkových, teda výberových predmetov, ako kredity "naviac". Žiaden predmet nebol uznaný ako náhrada za predmet na domácej univerzite, musela som robiť všetky skúšky či písomné práce potrebné k absolvovaniu predmetu a získaniu kreditov z nich.“

„Zrušiť nutnosť nahrádzania predmetov na domácej vysokej škole, ak študent neabsolvoval rovnaký/podobný predmet na zahraničnej vysokej škole, ale absolvoval predmety príbuzné jeho odboru a tieto predmety obsahovo a záujmovo súvisia so študijným odborom alebo ho dopĺňajú.“

„Po návrate na domácu univerzitu po letnom semestri všetci študenti odovzdali na študijné oddelenie a rektorát požadované dokumenty potrebné ku uznaniu kreditov a štúdia v zahraničí, avšak zodpovedné osoby dokumenty prebrali až v septembri, čím veľké množstvo študentov stratilo možnosť ubytovať sa na internátoch (do tej doby prebehli všetky kolá ubytovania a my sme do nich neboli zaradení), stratili sme rezervované izby, boli sme pod tlakom a vystresovaní, zodpovední ľudia hádzali zodpovednosť cez mailovú komunikáciu jeden na druhého, odbíjali nás príslubmi, ktoré nedodržali. Pokladám takýto systém a prístup ku študentom, ktorí reprezentovali školu v zahraničí, za urážajúci a nedostatočný.“

„Uznávanie predmetov aj komunikácia so zahraničnou inštitúciou prebehla v poriadku. V mojom prípade išlo o krajinu, kde hodnotenie predmetov neprebiehala cez známky, ale len systémom pass/fail, čo predĺžilo obdobie uznania predmetov, vyhodnotenie prác a napokon aj udelenie známk domácou inštitúciou. Do poslednej chvíle (asi týždeň pred odovzdaním DP) som nemala istotu, či mi budú predmety uznané a akým spôsobom budú vyhodnotené. Mala by byť stanovená povinnosť uzatvoriť toto uznávanie predmetov do konkrétneho termínu, nech sa študent môže plne sústrediť na aktuálny semester a náležitosti s tým spojené.“

„Na mojej domovskej univerzite je po návrate možné individuálne požiadať vedúceho katedry o uznanie predmetov, z ktorých ste absolvovali skúšky. Vtedy majú hodnotu riadnych predmetov na domácej univerzite a stanú sa súčasťou výpisu známk, ktorý obdržíte s diplomom pri promócií. Ak si o to študent nepožiča alebo požiča a nebudú mu predmety uznané, pri ukončení štúdia dostane k oficiálnemu výpisu absolvovaných predmetov na domácej univerzite iba akýsi dodatok, kde je uvedené, že absolvoval počas pobytu v zahraničí uvedené predmety, ktoré majú váhu voliteľného predmetu, teda neznamenajú nič - akoby som ich ani neabsolvoval.“

„Keď človek ide na Erasmus, mal by sa uznať semester za semester. Len tak má študent šancu venovať sa naplno štúdiu v zahraničí a nepísať po nociach nejaké seminárky a lietať domov na skúšky. Veľa ľudí, čo poznám vlastne chceli mať kredity len kvôli tomu, aby im bol uznaný grant, lebo vedeli, že kredity im uznané nebudú ... t.z. že sme si dali predmety typu angličtina pre začiatočníkov kde sme sa učili "Hi, how do you do?"... kvôli 6 kreditom...“

„Keď sa predmet podobá predmetu, ktorý má byť absolvovaný na univerzite, má byť automaticky uznaný po obdržaní kreditov na zahraničnej univerzite. Mala by byť za to zodpovedná iba jedna osoba. A nemalo by sa diskutovať o tom, či predmet bude alebo nebude uznaný. Prečo mám absolvovať predmety navyše v zahraničí a po príchode na Slovensko by som sa potom mala zblázniť z množstva predmetov, ktoré mi nechcú pouzúvať. Našťastie mne kredity uznané boli, ale nevedela som do poslednej chvíle ako to bude.“

„Ku kreditnému systému nemám žiadne výhrady, všetky predmety mi boli uznané v plnej výške, ako na hosťujúcej VŠ, tak aj na domácej VŠ, **naoľko všetky tieto podmienky boli dohodnuté vopred.**“

„Mala som problém, aby ma pripustili pol roka po návrate z Erasmusu na štátnice. Časť z absolvovaných predmetov mi uznali (dostatok, aby som mohla byť zapísaná na ďalší semester) a po pol roku študijné oddelenie zistilo, že na uznávačke predmetov som mala mať jeden predmet, ktorý som mala absolvovať pred štátnicami. Kvôli tomu mi hrozilo predĺženie štúdia o rok... Našťastie mi náš prodekan pomohol a mohla som ísť na štátnice. Nebola to príjemná situácia, ale nakoniec to dobre dopadlo :) Erasmus treba rozvíjať, aj vďaka tomuto projektu teraz pracujem v Berlíne v medzinárodnej spoločnosti.“

„Mobilitu som sa rozhodla absolvovať aj napriek tomu, že som vedela, že si budem musieť predĺžiť štúdium, a že pri uznávaní predmetov nastanú komplikácie, keďže u nás jednoducho ak nemáte poodovzdávané zadania tak ... ale v podstate mi to v konečnom dôsledku len pomohlo, skúsenosť z ročného štúdia na mnichovskej univerzite mi už nik nevezme a dobre to vyzerá v životopise :) ale viem, že to „uznávanie“ predmetov a vysoké náklady spojené so štúdiom v zahraničí už odradili mnohých študentov.“

„Náš prodekan bol v tomto veľmi chápatelný a dokázal uznať študentom kredity napr. aj za iné predmety ako boli v študijnom pláne - ak súviseli so študijným odborom. Mnohí sme to ocenili, nakoľko sme sa mohli bez obmedzení venovať predmetom, v ktorých bola daná univerzita TOP.“

„Neuznali mi predmet, ktorý som absolvovala v zahraničí, lebo u nás sa dal zapísať len v prvom ročníku (aj keď vtedy som naň nechodila a nemala ho zapísaný). Vraj ho nemôžu uznať štvrtákovi. Dost' ma to rozčarovalo...“

„Niektoré veci sa dajú vyriešiť ľudsky po dohode s učiteľom na domácej aj hosťovskej univerzite. Myslím, že byrokratické uznávanie, celý proces uznávania obťažuje všetky tri strany. Študent má právo si vybrať predmety, ktoré ho bavia, ak sa jedná o povinne voliteľné alebo voliteľné predmety. Nemal by byť obmedzovaný tým, že na domácej univerzite je malý výber predmetov, ktoré musí absolvovať na Erasmusu. Už vôbec nemôže za to, že na hosťovskej univerzite sa nevyučujú tieto predmety, alebo nie pod rovnakým názvom. Preto si myslím, že by sa malo zrušiť uznávanie predmetov, ale mali by sa uznávať kredity, ktoré si študent donesie. Verím že do budúcnosti bude študentom umožnená väčšia podpora a ochota, čo sa týka uznávania!“

„Zo skúsenosti môžem potvrdiť, že predmety mi boli uznané a nebol s tým žiaden problém. Dokonca mi uznali viac kreditov, ako som pôvodne čakal (očakával som, že mi bude uznaný počet kreditov, ktorý by som dostal za slovenský predmet, miesto toho som dostal viac kreditov, získaných za predmet v zahraničí).“

„Predmety v zahraničí, za ktoré študenti obdržia známky a nielen zápočet po úspešnom absolvovaní, by mali byť uznané ako známky aj na domácej univerzite, na ktorej však dané predmety vyžadujú ako ukončenie len zápočet.“

„S uznávaním predmetov som nemala žiaden problém, nakoľko zodpovedali odporúčanému študijnému plánu. Kreditová dotácia na zahraničnej univerzite bola síce u niektorých predmetov nižšia, ale pri uznávaní skúšok to nehralo rolu.“

„Študijný pobyt v rámci programu Erasmus mi rozšíril obzory, umožnil zakúsiť medzinárodné vysokoškolské prostredie, vyskúšať si odlišný študijný systém, spoznať nových ľudí, kultúru. Určite prispel aj k zlepšeniu mojich jazykových znalostí a nadobudnuté skúsenosti mi výrazne pomohli aj pri mojom povolani vykonávanom v zahraničí. Čo mi však chýbalo, bola lepšia komunikácia s oddelením mobilit, vyučujúcimi. Prekvapilo ma, že viacerí z nich mali očividne pocit, že štúdium tohto typu je "ulievanim sa" a nechceli uznať, že pre tých, ktorým na štúdiu záležalo a z pobytu chceli vyťažiť maximum, to bolo naopak. Rovnako by som teraz, s odstupom

času, uvítala aj väčšiu ponuku univerzít, a teda viac podpísaných zmlúv aj s ďalšími univerzitami...“

„Väčšia flexibilita pri výbere predmetov doma by umožnila aj viac uznaných predmetov zo zahraničia, pretože nie vždy je možné nájsť ekvivalent k povinným predmetom. Navyše, ak má študent možnosť chodiť na zaujímavé a praktické semináre v zahraničí, nebude si vyberať teoretické predmety len kvôli uznaniu na domácej univerzite.“

Niektorí respondenti by uvítali, keby ich domáca vysoká škola rozšírila ponuku zahraničných vysokých škôl, na ktoré môžu vycestovať na študijný pobyt. Zároveň však zdôraznili potrebu overenia vzájomnej kompatibility študijných programov zo strany domácej a zahraničnej vysokej školy, aby sa predišlo problémom pri uznávaní výsledkov štúdia po návrate študenta z mobility. Táto požiadavka sa objavovala spolu s potrebou celkovo zlepšiť komunikáciu medzi domácou a zahraničnou vysokou školou a poskytovať študentom pred odchodom do zahraničia všetky potrebné informácie:

„Rozšírenie ponuky univerzít do rozličných krajín.“

„Aktualizácia bilaterálnych dohôd, keďže jeden z dôvodov, prečo som si nemohol dať uznať žiadne kredity, bol fakt, že môj odbor sa na danej vysokej škole nevyučoval. Navyše, všetky predmety na „mojej“ katedre boli vyučované v domácom jazyku a nie po anglicky, čo dopredu nebolo avizované.“

„Garanti ani vyučujúci viac-menej nehladia na náročnosť danej zahraničnej univerzity, nevedomujú si, že absolvovanie daného predmetu v cudzom jazyku je veľakrát obtiažnejšie a náročnejšie na štúdium, čas. Ak má domáca univerzita uzavretú dohodu o výmene študentov, tak je treba, aby profesori/vyučujúci plne akceptovali a uznali všetky výsledky štúdia v zahraničí. Mne osobne sa stalo, že mi po dvoch semestroch na jednej z najlepších univerzít nielenže neuznali všetky absolvované predmety a kredity, ale niektorí profesori/docenti mi ani nedali možnosť zúčastniť sa skúšky počas predĺženého skúšobného obdobia (mala som celé leto individuálny študijný plán a bez možnosti prázdnin som prešla do ďalšieho ročníka). Preto ma veľmi mrzí, že je u nás snaha štúdia v zahraničí vnímaná negatívne, aj keď za hranicami našej krajiny je taký človek vítaný. Dúfam, že moje postrehy pomôžu aspoň budúcim študentom, ktorí majú záujem o výmenný študijný pobyt na zahraničnej univerzite a celý proces od výberu univerzity až po uznanie kreditov na domácej univerzite im bude uľahčený, ako sa len dá.“

„Erasmus bolo to najlepšie, čo ma za moje VŠ štúdium postretlo. Mala som možnosť spoznať Luxemburg, jednu z najkrajších krajín v Európe. Erasmus mi nedal iba vedomosti, ale aj kamarátov, nové skúsenosti, zážitky a stala som sa samostatnejšou a aktívnejšou. Erasmus mi pomohol aj pri pohovore do zamestnania (vo firme pracujem aktuálne už 2 roky a dva mesiace). Každému jednému študentovi odkazujem, nech do toho určite ide, nemá čo stratiť, iba získať. Ja ľutujem iba jednu vec, že som sa pre Erasmus rozhodla až v 4. ročníku a nakoľko som nechcela predĺžovať štúdium, som nepožiadala o predĺženie pobytu o ďalší semester. Teraz viem, že by som radšej predĺžila, resp. školu dokončila v Luxemburgu. Keďže som mimo VŠ už dva roky, neviem, ako sa zmenila informovanosť študentov o spomínaný program, no počas môjho štúdia to bolo poslabšie. Takže návrh odo mňa, určite zlepšiť informovanosť a využívať na to všetky možné kanály a platformy.“

Záver

Vyhodnotenie výsledkov prieskumu a ich porovnanie s výsledkami rovnakého prieskumu z roku 2010 nám umožňujú vytvoriť si obraz o realizácii študentských mobilit Erasmus na slovenských vysokých školách v období uplynulých šiestich rokov. Je potrebné upozorniť, že prieskum predstavuje výlučne pohľad študentov (on-line dotazník vyplňali iba študenti, ktorí sa v rokoch 2010-2013 zúčastnili Erasmus mobility), z čoho môže vyplývať určitý stupeň subjektivity, najmä v odpovediach respondentov na otvorené otázky. Zároveň je však autentickosť a bezprostrednosť získaných informácií silnou stránkou a kľúčovým momentom celého prieskumu.

V uvedenom prieskume sa národná agentúra zamerala na zmapovanie troch rôznych období mobility:

I. Obdobie pred vycestovaním na mobilitu

V porovnaní s rokom 2010 sa informovanosť študentov v období pred mobilitou nezmenila, resp. nastalo len mierne zlepšenie v hodnotení zo strany respondentov. Viditeľné je však zlepšenie pomoci, ktorú respondentom poskytla ich domáca vysoká škola pri vybavovaní študijného pobytu. Došlo k výraznému nárastu odpovedí, že koordinátor bol nápomocný pri výbere školy a predmetov. Skutočnosť, že mnohí koordinátori už majú viacročné skúsenosti s realizáciou mobility, prispieva k lepšej spokojnosti zo strany študentov. Poradenstvo, ktoré im koordinátori poskytujú, vychádza predovšetkým z predchádzajúcich skúseností s realizáciou mobility, ako aj skúseností s partnerskými vysokými školami.

V porovnaní s rokom 2010 klesol počet zmlúv podpísaných pred odchodom. K tomuto poklesu došlo pravdepodobne preto, že sem respondenti nepriradili zmluvy, ktoré síce boli podpísané pred mobilitou, ale boli zmenené po príchode na zahraničnú vysokú školu. V opačnom prípade by bol pokles zmlúv podpísaných pred nástupom na mobilitu veľmi zlým signálom.

V porovnaní s minulosťou sa zvýšila istota študentov o uznaní, resp. neuznaní predmetov, ktoré budú študovať na zahraničnej vysokej škole. Treba však zdôrazniť, že napriek tomu, že sa stav v porovnaní s rokom 2010 zlepšil, nie sú výsledky uspokojivé. Stále zostáva vysoké percento študentov (takmer štvrtina respondentov), ktorí pred vycestovaním na mobilitu nemajú žiadnu istotu v tom, čo im ich domáca vysoká škola uzná a čo nie.

Z voľných komentárov respondentov, ktoré sú tradične kritickejšie než číselné a percentuálne vyjadrenia v grafoch, vyplýva, že respondenti stále vidia veľké medzery v informovanosti študentov o celom procese vybavovania mobility a v podpore, ktorú im poskytuje domáca vysoká škola pri výbere predmetov. Mnohí navrhujú zriadenie webovej stránky, ktorá bude obsahovať podrobné informácie nielen o administratívnych požiadavkách, ale aj skúsenostiach študentov, ktorí sa už mobility na konkrétnej zahraničnej univerzite zúčastnili.

Dnes už takmer každá vysoká škola zapojená do programu Erasmus+ má na svojej webovej stránke základné informácie o možnosti zapojiť sa do programu Erasmus+, podmienky účasti, výsledky výberového procesu a pod. Neexistuje však webová stránka, ktorá by obsahovala skúsenosti bývalých Erasmus študentov a bola tak nápomocná budúcim študentom. Takúto možnosť by mal poskytnúť nový IT nástroj Európskej komisie, v ktorom od roku 2014 študenti predkladajú svoje správy zo štúdia a stáže a ktorý by v najbližšom období mal širokej verejnosti umožniť prístup k anonymným správam študentov z mobility v zahraničí.

II. Obdobie počas študijného pobytu na zahraničnej vysokej škole

V hodnotení pobytu v zahraničí sú niektoré výsledky porovnateľné s výsledkami z roku 2010 - rovnaký podiel respondentov uviedol, že počas štúdia v zahraničí boli v kontakte s domácou vysokou školou a priebežne informovali vyučujúcich o študijnom pobyte.

Mierne klesol počet študentov, ktorí museli počas pobytu cestovať na domácu univerzitu v súvislosti s plnením študijných povinností. Je dôležité pripomenúť, že cestovanie počas študijného pobytu na domácu vysokú školu kvôli študijným povinnostiam v rámci programu Erasmus nie je podporované. Študent je povinný zúčastňovať sa všetkých foriem výučby na hostiteľskej vysokej škole a nesmie prerušiť svoj študijný pobyt, pokiaľ sa nejedná o plánovanú prestávku v rámci akademického roka (napr. vianočné prázdniny). Informácia, že až 9% študentov, ktorí sa zapojili do prieskumu, sa muselo osobne zúčastniť v nejakej forme výučby na domácej vysokej škole, je prekvapivá, pretože ide o nepochopenie princípov programu Erasmus a nemalo by sa už po sedemnástich rokoch v programe vyskytovať.

Výrazne sa zvýšil počet respondentov, ktorí museli počas pobytu v zahraničí priebežne plniť rôzne úlohy ako napr. písomky, eseje alebo seminárne práce na domácej vysokej škole. Tieto výsledky sú alarmujúce. Napriek tomu, že národná agentúra upozorňuje vysoké školy, že učiteľia by od študentov počas ich zahraničnej mobility nemali vôbec vyžadovať plnenie náhradných úloh, situácia sa zhoršuje. Nápravu snáď možno očakávať po tom, ako bude vedenie vysokých škôl informované o výsledkoch tohto prieskumu a následne zavedie opatrenia, ktoré budú viesť k lepšiemu prístupu učiteľov k študentom, ktorí vycestujú na mobilitu.

Positívne nemožno hodnotiť ani výsledok, že hoci 71% respondentov malo podpísanú zmluvu o štúdiu pred odchodom, 60% respondentov uviedlo, že bolo nútených robiť zmeny v zmluve po príchode na zahraničnú vysokú školu. Hlavným dôvodom zmeny zmluvy o štúdiu býva nedostatočná informácia zo strany hostujúcej univerzity o pripravovaných predmetoch na daný akademický rok v čase podpisovania zmluvy o štúdiu.

Positívnym výsledkom je, že percento respondentov, ktorí požiadali o predĺženie pobytu, sa takmer zhoduje s percentom respondentov, ktorí na predĺžené obdobie získali aj grant.

Téma predĺženia pobytu a výšky udeleného grantu dominovala vo voľných komentároch respondentov, kde respondenti vyjadrili nespokojnosť s tým, že im predĺženie pobytu nebolo vôbec umožnené alebo im domáca vysoká škola schválila predĺženie, no o výške udeleného grantu a jeho vyplatení neboli informovaní včas. Tu je potrebné uviesť, že v rokoch 2010 až 2013, na ktoré bol tento prieskum zameraný, ak študenti požiadali o predĺženie mobility počas akademického roka, väčšina vysokých škôl nemala k dispozícii finančné prostriedky na pokrytie ich predĺženého pobytu, keďže všetky pridelené finančné prostriedky od národnej agentúry boli rozdelené na mobility študentov na začiatku akademického roka. Študenti, ktorí predsa len dostali grant, respektíve určitú finančnú čiastku na pokrytie predĺženej mobility, až po ukončení mobility alebo tesne pred jej koncom, dostali spravidla tieto finančné prostriedky z dôvodu zrušenia alebo nedokončenia mobility niektorých študentov, prípadne z dôvodu vyššej moci, keď študenti museli predčasne ukončiť mobilitu. Týmto spôsobom sa vysoké školy snažili čo najefektívnejšie vyčerpať finančné prostriedky, ktoré by v opačnom prípade museli vrátiť. V novom programe Erasmus+ už takúto možnosť vysoké školy nemajú, keďže mesačné granty sú fixné sumy a školy nemôžu prerozdeliť nevyčerpané finančné prostriedky inak než pridelením fixného grantu (nižšiu čiastku na mesiac pridelit' nemôžu, aj keď ide o predĺženú mobilitu).

V komentároch sa respondenti negatívne vyjadrovali aj o úlohách navyše, ktoré museli plniť pre svoju domácu vysokú školu počas pobytu v zahraničí, čo považovali za nespravodlivé a za nadmernú záťaž počas už aj tak náročného štúdia v zahraničí. Aj tu možno vidieť, že na mnohých školách nie sú pochopené princípy programu Erasmus. Cieľom mobility nie je striktné kopírovanie predmetov v zahraničí podľa domáceho študijného programu, na mnohých hostiteľských vysokých školách nie je

možné nájsť totožný predmet za rovnaký počet kreditov. Vyberanie predmetov musí byť flexibilné a študenti by mali byť vedení vyberať si aj komplementárne predmety, ktorými sa odborne vyprofilujú, alebo práve absolvujú predmety, ktoré domáca vysoká škola neponúka – čo je pridanou hodnotou programu Erasmus. Niektoré problémy s uznaním štúdia sa dajú riešiť tzv. automatickým uznávaním – ak je zmluva o štúdiu schválená a študent po návrate dokladuje, že všetky povinnosti splnil, automaticky má kredity uznané zodpovednou osobou na jednom mieste (napr. koordinátorom mobilít, prodekanom a pod.) bez toho, aby musel komunikovať s každým pedagógom osobitne.

III. Obdobie po návrate zo študijného pobytu

Obdobie po návrate na domácu univerzitu sa javí ako najdynamickejšie, čo sa týka zmien v porovnaní s rokom 2010. Stúpol podiel respondentov, ktorým boli uznané kredity za všetky predmety v plnej výške a podiel respondentov, ktorým boli uznané kredity za predmety uvedené v zmluve o štúdiu. Výrazne klesol počet respondentov, ktorým boli uznané iba predmety s rovnakým názvom. Na rovnakej úrovni zostal počet respondentov, ktorým boli uznané len niektoré predmety.

Výrazne stúpol počet automatických uznaní a mierne klesol počet uznaní po kontaktovaní vyučujúcich. Klesol aj počet uznaní až po absolvovaní dodatočných skúšok. Situácia sa nezmenila v prípade „dorábania“ predmetov – jednoznačne prevažujú povinné a povinno-volitelné predmety.

Takmer tri štvrtiny respondentov uviedli, že im boli kredity za predmet uznané v plnej výške, pričom podobné výsledky sa objavili aj v prieskume v roku 2010. Prevažná väčšina respondentov absolvovala študijný pobyt v zahraničí v trvaní 3-6 mesiacov a najčastejšie priniesla domov 21-30 kreditov. Domáce vysoké školy najčastejšie uznali 21-30 kreditov. Pozitívom je, že u prevažnej väčšiny respondentov sa percento uznaných kreditov z celkového počtu prinesených kreditov pohybovalo v okolí hodnoty 100%.

Zvýšil sa však počet respondentov, ktorí potrebovali predĺžiť skúškové obdobie. Tu sa ukazuje, ako je pre študenta veľmi dôležité mať vopred schválenú zmluvu o štúdiu, predovšetkým študijným vedúcim na svojej fakulte. Študent by na mobilitu nemal vycestovať, pokiaľ nemá istotu, že predmety v zmluve o štúdiu mu budú uznané. Mnohokrát však študenti vycestujú bez toho, aby mali zmluvu o štúdiu „doriešenú“. Vysoké školy/fakulty by po rokoch realizácie Erasmus mobilít nemali dopustiť, aby študenti po návrate z mobility, prípadne počas mobility, museli plniť dodatočné povinnosti. Osobitným problémom, špecifickým pre slovenské vysoké školy, ktorý pomerne výrazne ovplyvňuje uznávanie predmetov, sú povinné predmety, ktoré musia študenti absolvovať aj v prípade, ak absolvovali podobný predmet v zahraničí.

Cieľom programu Erasmus rozhodne nie je, aby si študenti predlžovali skúškové obdobie z dôvodu účasti na mobilite v zahraničí. Preto je až alarmujúce, že 29% respondentov prieskumu si muselo skúškové obdobie predĺžiť. To znamená, že systém uznávania štúdia nie je na mnohých vysokých školách dobre nastavený a je potrebné ho upraviť. Jednou z možností je smernica vysokej školy, ktorá by zabezpečila každému študentovi, ktorý vycestuje na mobilitu do zahraničia, že po splnení základných požiadaviek stanovených predovšetkým v zmluve o štúdiu si nebude musieť predlžovať skúškové obdobie alebo štúdium ako také. Mnohé vysoké školy už majú v interných dokumentoch spracovanú situáciu, ak si študent pre mobilitu v rámci programu Erasmus z akceptovateľného dôvodu musí predĺžiť štúdium, vedenie školy mu odpustí školné vyplývajúce z nadštandardnej dĺžky štúdia.

Postrehy a komentáre respondentov sa v prevažnej väčšine týkali uznávania predmetov po návrate na domácu vysokú školu. Respondenti ostro kritizovali, že napriek uznaniu všetkých prinesených kreditov im v zahraničí študované predmety neboli uznané za predmety v domácom študijnom pláne, najmä povinné a často aj povinno-volitelné, a museli ich následne „dorábať“ v krátkom čase a za veľmi stresujúcich podmienok.

Z vyjadrení respondentov vyplýva, že na uľahčení uznávania mobility, ale aj mobility ako takej, majú v prvom rade „pracovať“ samotné vysoké školy. Mnohé vysoké školy dosiahli za posledné roky výrazný pokrok, existujú však stále vysoké školy, ktoré robia málo pre to, aby sa realizácia mobility študentov na ich vysokej škole zlepšila, či už po organizačnej alebo po akademickej stránke.

Na záver prieskumu možno konštatovať, že napriek takmer dvadsaťročnej histórii programu Erasmus na Slovensku je stále čo zlepšovať. Študenti, hlavná cieľová skupina Erasmus mobilít, nám jasne dávajú najavo, že majú záujem o mobilitu, vidia v nej zmysel a tiež veľký prínos pre ich osobnostný a profesijný rast. Sú vďační, že ich vysoká škola sa zapája do programu Erasmus a umožňuje im absolvovať študijný pobyt v zahraničí. Zároveň však zaujímajú kritický postoj a formulujú požiadavky a návrhy na zlepšenie. Je na kompetentných v rámci každej slovenskej vysokej školy, aby názory študentov zobrali do úvahy a pokúsili sa spoločnými silami posunúť veci opäť o krok ďalej. Aby slovenské vysoké školstvo bolo skutočne súčasťou Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania aj v takej dôležitej oblasti, akou je vysokoškolská mobilita.

SAAIC - Národná agentúra programu Erasmus+
pre vzdelávanie a odbornú prípravu

Príloha 1 – Úplné znenie online dotazníka

Milá študentka,
Milý študent,

predkladáme Vám dotazník, ktorého výsledky nám pomôžu porovnať situáciu s uznávaním štúdia v zahraničí, ktoré zisťovala národná agentúra v roku 2010 na vzorke viac ako 3000 Erasmus študentov so situáciou v roku 2014. Keďže výsledky z roku 2010 neboli veľmi uspokojivé, národná agentúra sa rozhodla zopakovať prieskum a zistiť, či sa v tejto oblasti situácia na slovenských vysokých školách zlepšila, alebo či uznávaniu štúdia po absolvovaní mobility v zahraničí v rámci programu Erasmus je stále potrebné venovať väčšiu pozornosť a upozorniť vysoké školy na prípadne stále opakujúce sa problémové časti mobility študentov.

Otázky sú tematicky rozdelené do troch častí: pred vycestovaním na hostiteľskú vysokú školu, počas štúdia v zahraničí a po pricestovaní na domácu vysokú školu. Vaše odpovede budú spracované so zaručením Vašej anonymity a s minimalizáciou možnosti nepriamej identifikácie respondenta. Vyplnenie dotazníka by Vám nemalo trvať dlhšie ako 10 minút.

Vopred Vám ďakujeme.

Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávania a odbornú prípravu.

(Pri každej otázke označte odpoveď.)

Pred vycestovaním:

1. Máte na vašej vysokej škole/fakulte koordinátora mobilít, s ktorým sa môžete poradiť o možnosti využitia študijných pobytov v zahraničí? ÁNO - NIE

2. Bol vám takýto koordinátor nápomocný pri:

- výbere hostiteľskej vysokej školy ÁNO – NIE
- výbere vhodných predmetov na hostiteľskej vysokej škole ÁNO – NIE
- koordinátor bol nápomocný inak ÁNO - NIE
 - Stručne uveďte ako: _____
- vybrali ste si školu sám? ÁNO – NIE
- vybrali ste si predmety sám? ÁNO – NIE

3. Obdržali ste Zmluvu o štúdiu (Learning agreement) podpísanú obidvoma vysokými školami (domácou a hostiteľskou):

- pred vycestovaním ÁNO – NIE
- počas štúdia na zahraničnej vysokej škole ÁNO - NIE
- po príchode domov ÁNO – NIE

4. Možnosti štúdia/výberu študijných predmetov na zahraničnej inštitúcii s vami boli prediskutované so:

- študijným poradcom/tútorom ÁNO – NIE
- koordinátorom mobilít ÁNO - NIE
- garantom študijného programu ÁNO - NIE
- prodekanom ÁNO - NIE
- dekanom ÁNO - NIE
- iným ÁNO - NIE

5. Pred vycestovaním do zahraničia ste:

- mali istotu, že po príchode vám budú všetky predmety dohodnuté v Zmluve o štúdiu, za ktoré ste získali kredity v zahraničí, uznané v plnej výške a bez dodatočných povinností? ÁNO - NIE
- vedeli, že niektoré predmety, aj keď dohodnuté v Zmluve o štúdiu, vám uznané nebudú? ÁNO - NIE

6. Na stupnici 1-10 (1 najhoršie, 10 najlepšie) zakrúžkujte, ako vnímate:

- vašu informovanosť pred vycestovaním? 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10
- stupeň vašej istoty o uznaní predmetov po vašom návrate? 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10
- pomoc zo strany domácej vysokej školy pri vybavovaní vášho študijného pobytu? 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10
- pomoc zo strany hostiteľskej (zahraničnej) vysokej školy pri vybavovaní vášho študijného pobytu? 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10

Čo by ste zlepšili:

Počas študijného pobytu na zahraničnej vysokej škole

- 7. Bola s vami vaša domáca vysoká škola (napr. Erasmus koordinátor) v kontakte? ÁNO - NIE
- 8. Informovali ste priebežne vyučujúcich na domácej univerzite o vašom študijnom pobyte? ÁNO - NIE
- 9. Robili ste zmeny v Zmluve o štúdiu počas študijného pobytu? ÁNO - NIE
- 10. Vyžadovali od vás pedagógovia na domácej vysokej škole priebežné písomky, eseje alebo seminárne práce napriek tomu, že ste boli v zahraničí? ÁNO - NIE
- 11. Vyžadovali od vás pedagógovia na domácej vysokej škole osobnú účasť na študijnom procese napriek tomu, že ste boli v zahraničí? ÁNO - NIE
- 12. Požiadali ste svoju vysokú školu o predĺženie mobility? ÁNO - NIE
- 13. Ak bola vaša žiadosť schválená, bol vám kvôli predĺženiu pobytu navýšený aj grant? ÁNO - NIE

Priestor pre vaše postrehy:

Po návrate zo študijného pobytu

- 14. Kredity získané v zahraničí vám boli uznané v plnej výške ÁNO - NIE
- len tie, ktoré boli dohodnuté v zmluve o štúdiu ÁNO - NIE

SLOVENSKÍ ŠTUDENTI A ERASMUS MOBILITA II

Analýza dotazníkov o mobilite študentov vysokých škôl (2010-2013)

Texty neprešli jazykovou úpravou.

Vydala: Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu
Národná agentúra programu Erasmus+ pre vzdelávanie a odbornú prípravu
Križkova 9
81104 Bratislava

Vydané: 2015

Era
Mo
AI